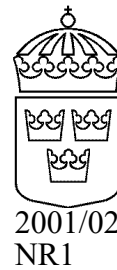

Redogörelse till riksdagen

2001/02:NR1

Nordiska rådets svenska delegations berättelse
angående verksamheten under år 2001

Nordiska rådet får härmed överlämna bifogade berättelse angående sin verksamhet under år 2001. Berättelsen innehåller en redogörelse för rådets 53:e session den 29–31 oktober samt en översikt över rådets övriga verksamhet under året.

Stockholm den 13 mars 2002

Chris Heister

Eva Smekal

1	Inledning.....	4
2	Nordiska rådets organisation.....	7
2.1	Plenarförsamlingen.....	7
2.2	Presidiet.....	7
2.3	Utskotten.....	7
2.4	Kontrollkommittén.....	8
2.5	Valkommittén.....	8
2.6	Delegationerna.....	8
2.7	Partigrupperna.....	8
2.8	Ny organisation fr.o.m. år 2002.....	8
3	Sveriges delegation.....	9
3.1	Medlemmar.....	9
3.2	Nordiska rådets 50-årsjubileum år 2002.....	11
3.3	Nordiska rådets stipendieordning.....	11
3.4	Nordiska rådets journaliststipendium.....	11
3.5	Norden i Fokus och Hallå Norden.....	11
3.6	Nordiska rådets litteraturpris.....	12
3.7	Kieler Woche.....	12
4	Arktiskt samarbete.....	13
5	Temakonferens ”Ett bärkraftigt Norden” den 2 och 3 april 2001.....	14
6	Det tredje gemensamma mötet mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen i Riga den 30 maj–1 juni 2001.....	15
7	Nordiska rådets 6:e extrasession i Kungälv den 26 juni 2001.....	16
8	Nordiska rådets 53:e session i Köpenhamn den 29–31 oktober 2001	18
8.1	Statsministrarnas redogörelse och efterföljande debatt.....	18
8.2	Utrikes- och försvarsministrarnas redogörelser.....	21
8.3	Frågestund med samarbetsministrarna.....	22
9	Presidiet.....	23
9.1	Medlemmar och möten.....	23
9.2	Arbetsgrupper.....	23
9.3	Baltiska församlingen.....	24
9.4	Samarbete mellan Norden och Ryssland.....	25
9.5	Tionde parlamentariska Östersjökonferensen.....	25
9.6	Ärenden under 53:e sessionen.....	25
9.7	Budgeten för år 2002.....	26
9.8	Presidiets budget.....	26
10	Nordenutskottet.....	28
10.1	Medlemmar och möten.....	28
10.2	Arbetsgrupp.....	28
10.3	Ärenden före och under 53:e sessionen.....	28
10.4	Fortsatt arbete under år 2002.....	30

11 Närområdesutskottet	32
11.1 Medlemmar och möten.....	32
11.2 Ärenden under 6:e extrasessionen i juni och vid 53:e sessionen.....	32
11.3 Fortsatt arbete under 2002	33
12 Europautskottet.....	34
12.1 Medlemmar och möten.....	34
12.2 Arbetsgrupper.....	34
12.3 Ärenden före och under 53:e sessionen	34
12.4 Nordisk arbetsmarknad i förändring.....	35
12.5 Näringspolitik.....	35
12.6 Regionalpolitik	36
12.7 Fortsatt arbete under år 2002	36
13 Kontrollkommittén	37
13.1 Medlemmar och möten.....	37
13.2 Verksamheten under år 2001	37
13.3 Revisionsberättelser.....	37
13.4 Kontrollavgift år 2001	38

Bilaga 1

Rekommendationer, yttranden och interna beslut antagna vid Nordiska rådets 6:e extrasession och vid 53:e sessionen samt framställningar antagna av presidiet under år 2001	39
--	----

Bilaga 2

Resolution antagen vid tionde parlamentariska Östersjökonferensen	62
---	----

Bilaga 3

Resolution antagen vid tredje gemensamma mötet med Baltiska församlingen i Riga	68
---	----

De dramatiska terrorattacker i USA kom att prägla senare delen av året och därmed även de inledande debatterna vid Nordiska rådets 53:e session. Även i övrigt har den internationella utvecklingen blivit en alltmer dominerande bakgrund till det nordiska samarbetet. Globaliseringen har för de flesta inneburit bättre materiella villkor och större möjligheter till inflytande medan några känner ekonomisk och politisk vanmakt. Ett ökat nordiskt och internationellt samarbete kan bidra till att globaliseringens konsekvenser kan kanaliseras på ett positivt sätt.

Nordiska rådet, som år 2002 firar sitt 50-årsjubileum, har under de senaste tio åren genomgått mer genomgripande förändringar än tidigare under sin historia. De dramatiska förändringar i omvärlden som inledde 1990-talet påverkade redan från början rådets verksamhet, men det var först mot mitten av årtiondet som man allmänt såg nödvändigheten av en mer genomgripande förändring av rådets organisation och arbetssätt. Rådet har reagerat aktivt på utmaningarna och i flera omgångar utvärderat sin förmåga att fungera i en värld i förändring. Sålunda beslöt rådet att efter ett utredningsarbete införa en ny organisation och ett nytt arbetssätt från år 1996. Förstärkning av parti-gruppernas ställning och en ny utskottsindelning infördes med ett Nordenutskott, ett Europautskott och ett Närområdesutskott med syfte att åstadkomma både en koncentration till politiskt viktiga/relevanta områden och en geografisk breddning av rådets verksamhet. Som svar på de omedelbara utmaningarna var omorganiseringen framgångsrik, men problem har senare visat sig bl.a. vad gäller placeringen av olika sakfrågor i respektive utskott liksom vad gäller kontakten med regeringssidan och dess ämbetsmannakommittéer som inte motsvarat den nya utskottsstrukturen i rådet. Till detta kom att den år 1991 bildade Baltiska församlingen har en utskottsindelning av traditionellt slag med ämnesvisa utskott och att det före trepelarindelningen av Nordiska rådet var lättare att anordna utskottsvisa gemensamma möten med Baltiska församlingen, något som båda parter uttryckt stort intresse av.

År 1999 tillsatte Nordiska ministerrådet en vismansgrupp för att framlägga scenarier angående utvecklingsmöjligheter och tendenser i början av det nya årtusendet och de krav och önskemål detta medförde för det nordiska samarbetet. Vismansgruppens rapport "Norden – öppet för världens vindar" förelåg som ett dokument vid den 52:a sessionen och kommenterades av flera talare i debatten. Vismansgruppen utgick från en analys av tio utvecklingstrender och deras följd för Norden och det nordiska samarbetet. Utvecklingstrenderna avsåg områdena globalisering, teknologisk utveckling, integration i Europa, säkerhet, demografi och migration, kultur och utbildning, marknad och ekonomi, välfärd, demokrati och miljö. I rapporten påpekas att de utmaningar globaliseringen och EU:s kommande utvidgning innebär förändrar innehållet i politiken på flera sätt.

Som en uppföljning av vismansgruppens rapport tillsatte Nordiska rådet och ministerrådet en gemensam s.k. strategiarbetsgrupp som till 53:e sessionen presenterade sin rapport "Ny nordisk dagordning". Strategiarbetsgruppen utgår liksom vismansgruppen från globaliseringen, som man generellt finner positiv men som kan leda till att möjligheterna för nationell och de-

mokratisk påverkan minskar. Nordiska intressen som säkerhet, ekonomisk utveckling, miljö, flyktingfrågor, sysselsättning, gränsregionalt samarbete, matvarusäkerhet m.m. kan inte längre försvaras endast i ett nordiskt sammanhang. Globaliseringen har medfört att vi i Norden på de flesta samhällsområden inte kan utforma vår politik utan att ta hänsyn till förhållandena i omvärlden.

De nordiska länderna bör därför arbeta för ett tätare internationellt samarbete och samordna sin politik i internationella fora och arbeta för att påverka det internationella regelverket med nordiska värderingar. Det kan gälla sådana frågor som miljöskydd, mänskliga rättigheter och samarbete mellan arbetsmarknadens parter.

En offentlig debatt kring dessa frågor skulle kunna få en gynnsam effekt på det folkliga engagemanget för både nordiskt och europeiskt samarbete om den kunde göra allmänheten mer medveten om sammanhangen mellan det egna landet, Norden, närområdena och Europa. Det gäller att aktualisera den nordiska värdegemenskapen, kombinationen av en mogen välfärdsstat och en fungerande marknadsekonomi, och med den som utgångspunkt finna gemensamma lösningar på problemen både i närområdet och i ett vidare europeiskt och internationellt perspektiv. Möjligheten att skapa engagemang kring Nordiska rådet och det nordiska samarbetet är, som det ofta påpekats i debatten, sannolikt mest beroende av att rådet tar upp ämnen som bedöms som politiskt relevanta, dvs. har aktualitet eller har betydelse för deltagande i och möjlighet att påverka internationella processer. Den vitalisering av parti-grupperna som ingick i strukturreformen år 1995 har fört till ökat engagemang hos politikerna och bättre kontakter med de nationella partigrupperna. Därigenom kan man också hoppas att den nordiska rösten blir starkare i våra nationella parlament.

Mot bakgrund av ovannämnda problem med den år 1996 införda geografiska indelningen av rådets utskott, där endast Närområdesutskottet kan sägas ha fungerat fullt ut enligt avsikten, beslöt rådet vid 53:e sessionen på strategigruppens förslag att återgå till en ämnesindelad utskottsstruktur av traditionellt slag, med ett presidium, ett Kultur- och Utbildningsutskott, ett Välfärdsutskott, ett Medborgar- och Konsumentutskott, ett Miljö- och Naturre-sursutskott och ett Näringsutskott samt en Kontrollkommitté och en Valkommitté. Den geografiska tredelningen av rådets arbete skall bevaras på så sätt att varje fackutskott får ansvar att behandla sina ärenden från nordiskt och europeiskt perspektiv och närområdesperspektiv.

Säkerhetspolitiken i vid bemärkelse har under 1990-talet kommit att inta en alltmer prominent plats i rådets arbete. Mest har detta gällt generaldebatterna och har bidragit till att ge dessa större uppmärksamhet i medierna. Säkerhetsfrågor har spelat mindre roll i det dagliga arbetet på utskottsnivå, med visst undantag för den organiserade brottsligheten och kärnsäkerhet, vilka behandlats inom Närområdesutskottet. Men under hösten år 2000 och år 2001 har en arbetsgrupp under presidiet undersökt frågan om konflikt-förebyggande åtgärder och civil krishantering i Europa. Detta arbete utmynnade i en rekommendation vid den 53:e sessionen till de nordiska regeringarna att tillsätta en samnordisk arbetsgrupp för civil krishantering med uppgift att utreda möjligheterna och förutsättningarna för att etablera en samnordisk

civil snabbinsatsförmåga. Regeringarna rekommenderas att gemensamt verka för att stärka och utveckla FN:s överordnade roll och uppgifter samt att samverka för att stödja uppbyggnad av förmåga till civil krishantering inom OSCE och för att stödja utvecklingen av civil beredskap inom Nato/PFF i riktning mot ett bredare säkerhetsbegrepp och civil krishantering. Beträffande EU rekommenderas regeringarna att samverka för att upprätthålla initiativ, tempo och riktning vad gäller utvecklingen av konfliktförebyggande och civil krishantering.

I ett utvidgat säkerhetsbegrepp innefattas även hot mot miljön. Vid extra-sessionen i Kungälv antogs två rekommendationer, en om nordiskt miljö-handlingsprogram och en om en strategi om en bärkraftig utveckling, vari bl.a. ingår rekommendationer att verka för ratificering av Kyotoprotokollet och att genomföra projekt för att prova Kyotomekanismerna i Östersjöområdet, bl a. genom att en gemensam nordisk marknad för kvothandel upprättas senast år 2005. Ministerrådet kommer att presentera handlingsplanen vid FN:s toppmöte om bärkraftig utveckling i Johannesburg i september år 2002.

En konsekvens av globaliseringen på medieområdet är att de ungas intresse för den nordiska språkförståelsen och kultursamhörigheten har försvagats. Därför ingår aktiviteter som kan förstärka barns och ungdoms delaktighet och intresse för det samnordiska och den ömsesidiga kulturförståelsen i ministerrådets norska ordförandeprogram. En lösning av den mångåriga frågan om nordisk sebarhet för public service-TV skulle utgöra ett väsentligt bidrag i detta sammanhang, vilket påpekades av flera talare i en särskild debatt om mediefrågor vid den 53:e sessionen.

Rådet har länge efterlyst en handlingsplan från ministerrådet för avvecklande av störande gränshinder. Redan till sessionen år 1999 lade rådet fram en rapport om ett gränslöst Norden. Under det finländska ordförandeskapet i ministerrådet tillsattes en utredare, som presenterade en första rapport om nordbors rättigheter vid den 53:e sessionen. Hans arbete fortsätter, och rådet ser fram mot ett konkret handlingsprogram om nordbors rättigheter och möjligheter att leva, arbeta och studera i ett annat nordiskt land och för att ta bort hinder för ökad rörlighet i Norden.

Nordiska rådet är ett samarbetsorgan för de nordiska ländernas parlament och regeringar. Samarbetet bygger på en överenskommelse mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige, det s.k. Helsingforsavtalet, från år 1962 och senare genomförda ändringar. Rådet är initiativtagande, rådgivande och kontrollerande. Arbetsformerna för verksamheten inom det parlamentariska samarbetet finns föreskrivna i Arbetsordningen för Nordiska rådet.

Vid den 53:e sessionen i Köpenhamn den 29–31 oktober beslöt plenarförsamlingen om en ny organisation som gäller fr.o.m. den 1 januari 2002.

2.1 Plenarförsamlingen

Plenarförsamlingen utgörs av rådets 87 valda medlemmar samt av regeringsrepresentanter och möts till ordinarie session minst en gång om året. Plenarförsamlingen är rådets högsta beslutande organ och antar rekommendationer och yttranden, fastställer rådets arbetsordning, utser rådets presidium, bestämmer utskottens antal och verksamhetsområden och anger plats och tidpunkt för rådets nästa session. Extra session eller temamöte hålls när presidiet så beslutar eller när minst 2 regeringar eller minst 25 valda medlemmar begär det. Rösträtt i rådet har enbart de valda medlemmarna, dvs. parlamentarikerna.

2.2 Presidiet

Rådets presidium består av en president och högst 12 andra valda medlemmar som utses av plenarförsamlingen. Varje land och partigrupp inom Nordiska rådet bör vara representerade i presidiet. Presidiet utgör rådets högsta beslutande organ då plenarförsamlingen inte är samlad.

Presidiet skall bereda övergripande politiska frågor, frågor om den allmänna inriktningen och utvecklingen av rådets verksamhet samt tillse att rådets verksamhet samordnas med verksamhet i de nationella parlamenten och i internationella organisationer. Presidiet har att behandla budgeten för det nordiska samarbetet samt utrikes- och säkerhetspolitik.

2.3 Utskotten

Rådet har tre utskott: Nordenutskottet, Närområdesutskottet och Europautskottet. Utskotten förbereder ärenden innan beslut fattas av plenarförsamlingen eller presidiet. De behandlar medlemsförslag, regerings- och ministerrådsförslag, berättelser från nordiska institutioner, regeringarnas och ministerrådets meddelanden med anledning av antagna rekommendationer, inkomna skrivelser samt andra ärenden som enligt rådets arbetsordning hör till utskottets ansvarsområde. Sedan den 1 januari 2002 har rådets tre geografiska utskott ersatts av fem fackutskott.

Kontrollkommittén utövar den parlamentariska kontrollen över verksamhet som finansieras över Nordiska ministerrådets budget inklusive de nordiska institutionerna och svarar för kontrollverksamheten av det nordiska samarbete som plenarförsamlingen beslutar om. Kommittén svarar också för ärenden i samband med tolkningen av Helsingforsavtalet och andra nordiska samarbetsavtal samt rådets arbetsordning och andra interna stadganden. Medlem i presidiet kan inte vara medlem av kontrollkommittén.

2.5 Valkommittén

Valkommitténs uppgift är att förbereda val som beslutas av plenarförsamlingen samt eventuella suppleringsval som presidiet förrättar på plenarförsamlingens vägnar.

2.6 Delegationerna

Varje lands valda medlemmar, suppleanter och regeringsrepresentanter utgör landets delegation i rådet. Sveriges delegation består av 20 medlemmar och 20 suppleanter, valda av riksdagen, samt de av regeringen utsedda representanterna. Val till delegationen förrättas årligen och gäller för tiden till nästa val. Delegationen utser inom sig ordförande, vice ordförande och ett arbetsutskott.

2.7 Partigrupperna

Rådets medlemmar och suppleanter väljs av parlamenten med hänsyn till partiernas styrkeförhållanden, fördelningen av förtroendeposter. Olika ärenden under behandling dryftas och förbereds i partigrupperna inför beslut i rådets organ. Det finns fyra partigrupper i Nordiska rådet: Socialdemokratiska gruppen, Konservativa gruppen, Vänstersocialistiska gruppen och Mittemgruppen.

2.8 Ny organisation fr.o.m. år 2002

Vid Nordiska rådets 53:e session i Köpenhamn den 29–31 oktober 2001 beslutade plenarförsamlingen om ändringar i Nordiska rådets organisation. Ändringarna innebär bl.a. att man överger den tidigare geografiska utskottsindelningen och övergår till en fackindelning av utskotten. De nya fackutskotten är fr.o.m. år 2002: Kultur- och utbildningsutskottet, Medborgar- och konsumentutskottet, Välfärdsutskottet, Miljö- och naturresursutskottet samt Näringsutskottet.

3.1 Medlemmar

Valda den 18 oktober 2001

Medlemmar

Anita Johansson (s)
Chris Heister (m)
Reynoldh Furustrand (s)
Kaj Larsson (s)
Charlotta L Bjälkebring (v)
Jan Erik Ågren (kd)
Lars Hjertén (m)
Margareta Israelsson (s)
Christel Anderberg (m)
Eva Johansson (s)
Per Erik Granström (s)
Lennart Gustavsson (v)
Ragnwi Marcelind (kd)
Kent Olsson (m)
Åke Gustavsson (s)
Lennart Daléus (c)
Elver Jonsson (fp)
Ola Karlsson (m)
Ann-Marie Fagerström (s)
Ewa Larsson (mp)

Suppleanter

Sven Hulterström (s)
Bo Lundgren (m)
Sinikka Bohlin (s)
Urban Ahlin (s)
Jonas Ringqvist (v)
Gunilla Tjernberg (kd)
Sten Tolgfors (m)
Agneta Brendt (s)
Carl Fredrik Graf (m)
Karin Jeppsson (s)
Berndt Sköldestig (s)
Claes Stockhaus (v)
Alf Svensson (kd)
Birgitta Wistrand (m)
Kristina Zakrisson (s)
Marianne Andersson (c)
Lars Leijonborg (fp)
Göran Lennmarker (m)
Annika Nilsson (s)
Ingegerd Saarinen (mp)

Ordförande i den svenska delegationen är Chris Heister (m) och vice ordförande Anita Johansson (s). I arbetsutskottet ingår förutom ordföranden och vice ordföranden, Reynoldh Furustrand (s), Charlotta L Bjälkebring (v), Jan Erik Ågren (kd) och Lennart Daléus (c).

Presidiet

Anita Johansson (s), *vice ordf.*
Chris Heister (m), *ordf.*
Elver Jonsson (fp)

Nordenutskottet

Eva Johansson (s)
Åke Gustavsson (s), *vice ordf.*
Ann-Marie Fagerström (s)
Lars Hjertén (m)
Charlotta L Bjälkebring (v)
Ragnwi Marcelind (kd)

Närområdesutskottet

Kaj Larsson (s)
Margareta Israelsson (s)
Christel Anderberg (m)
Ola Karlsson (m)
Lennart Gustavsson (v)
Jan Erik Ågren (kd) *vice ordf.*
Ewa Larsson (mp)

Europautskottet

Reynoldh Furustrand (s)
Per Erik Granström (s)
Kent Olsson (m)
Lennart Daléus (c), *vice ordf.*

Kontrollkommittén

Eva Johansson (s) *ordf.*

Valkommittén

Anita Johansson (s)
Elver Jonsson (fp)

Delegationen har under verksamhetsåret hållit fyra möten och arbetsutskottet har under verksamhetsåret hållit fem möten. Delegationen har vid sina möten diskuterat och följt upp rådets olika aktiviteter under året som t.ex. temakonferensen "Ett bärkraftigt Norden". Särskild uppmärksamhet har delegationen och arbetsutskottet ägnat åt arbetet med uppföljningen av den s.k. vismansgruppens rapport och arbetet med Nordiska rådets organisation. Delegationen har även informerat sig om verksamheten vid Nordiska akvarellmuseet.

I såväl arbetsutskottet som i delegationen har särskild uppmärksamhet ägnats åt förberedelserna, genomförandet och uppföljningen av Nordiska rådets 6:e extra session, som ägde rum i Kungälv den 26 juni 2001 och Nordiska rådets 53:e session, som ägde rum i Köpenhamn den 29–31 oktober 2001. Samarbetsminister Leif Pagrotsky hade inbjudits till delegationens möte den 24 oktober 2001 för att informera om aktuella frågor inför Nordiska rådets 53:e session och om Nordiska ministerrådets planer för år 2002. Samarbetsministern var förhindrad att delta och ersattes av statssekreterare Sven-Erik Söder.

I samband med Nordiska rådets 50-årsjubileum år 2002 har delegationen och arbetsutskottet fattat beslut om att i samarbete med Föreningen Norden och Norden i Fokus genomföra tre arrangemang under jubileumsåret:

- En nordisk vecka på Centralen den 18–24 mars 2002.
- Ett demokratiseminarium i samband med politikerveckan i Sundsvall.
- En parlamentarikerträff för tidigare och nuvarande medlemmar av den svenska delegationen.

3.3 Nordiska rådets stipendieordning

Nordiska rådets parlamentariska stipendieprogram inleddes år 1992 för att främja parlamentariskt samarbete med och utvecklingen av parlamentarisk demokrati i Nordens närområden. För år 2001 hade inom Nordiska ministerrådets närområdesprogram reserverats 500 000 danska kronor. Stipendiaterna indelades denna gång i två grupper där ett antal parlamentariker från nordvästra Ryssland besökte Finland och Norge för att studera den nordliga dimensionen och elva baltiska parlamentariker besökte Norge och Sverige för att studera frågor i anslutning till EU-medlemskap. Samtliga uttalade sig vid en utvärdering mycket nöjda med programmets innehåll.

3.4 Nordiska rådets journaliststipendium

Nordiska rådet delar årligen ut ett stipendium till journalister i vart och ett av de nordiska länderna. Stipendiet har inrättats för att ge journalister möjligheter att rapportera om förhållanden i de nordiska länderna och om nordiskt samarbete. År 2001 var stipendiesumman för Sveriges del 90 000 danska kronor. Stipendiesumman delades av tre journalister för projekten

- att studera samarbetet mellan de nordiska länderna i biståndssammanhang
- att studera och jämföra de nordiska ländernas strategier och konkreta arbete mot kvinnohandel på statlig och mellanstatlig nivå och vad som görs på gräsrotsnivå för att stödja och hjälpa utsatta kvinnor
- att undersöka varifrån de finska eller finländska poeterna hämtar sina influenser och om den svenska kulturen och svenska språket i Finland har marginaliserats.

3.5 Norden i Fokus och Hallå Norden

Delegationen har med tillfredsställelse följt inrättandet av Norden i Fokus, det nordiska informationsfönstret i Stockholm, och medlemmar av delegationen har medverkat vid ett stort antal av de arrangemang som anordnats av Norden i Fokus.

Vid delegationens möte den 16 maj informerade Johan Lindblad om verksamheten vid Hallå Norden och lanseringen av projektet i de övriga nordiska

länderna. Hallå Norden är en servicetelefon som inrättats för att hjälpa nordbor som hamnat i kläm mellan de nordiska ländernas byråkratier.

2001/02:NR1

3.6 Nordiska rådets litteraturpris

Nordiska rådet delar årligen ut tre priser, ett litteraturpris, ett musikpris och ett natur- och miljöpris. Prissumman är 350 000 danska kronor för vart och ett av priserna.

Svenska delegationen är sekretariat för Bedömningskommittén för Nordiska rådets litteraturpris.

3.7 Kieler Woche

Kieler Woche är ett årligen återkommande arrangemang som främst blivit bekant genom den stora segeltävlingen. Sedan ett antal år äger dock möten med parlamentariker och regionala representanter rum under Kieler Woche på inbjudan av lantdagen i Schleswig–Holstein. Den svenska delegationen har i uppdrag att utse två deltagare från riksdagen att delta i arrangemanget. En stor del av diskussionen vid årets parlamentarikermöte berörde EU:s nordliga dimension och Kaliningrad. Från den svenska delegationen deltog Berndt Sköldestig och Kent Olsson.

Det arktiska samarbetet har fortlöpt med normal aktivitet under året för parlamentarikerkommittén, där representanter för de åtta arktiska länderna samt Europaparlamentet deltar. Det har dock inte hållits någon arktisk parlamentarikerkonferens år 2001 eftersom den enligt stadgarna endast äger rum vartannat år. Den arktiska parlamentarikerkommittén, där den svenska representanten är Lennart Daléus, har mötts fyra gånger på olika platser i det arktiska området. Kommittén arbetar aktivt för att främja det arktiska området och aktuella frågor som diskuterats är: den nordliga sjövägen, det arktiska universitetet, upprättande av en arktisk "Human Development Report" och utveckling av IT-användning i det arktiska området. Vad gäller den sistnämnda punkten har Sverige intagit en särskilt aktiv position och anordnade bl.a. ett seminarium i Stockholm i december. Representanter från näringslivet, departement och myndigheter deltog och diskuterade dels kring ansvarsfrågor vad gäller etablering av infrastruktur för IT, dels olika användningsområden.

5 Temakonferens ”Ett bärkraftigt Norden” den 2 och 3 april 2001

2001/02:NR1

Den 2 och 3 april 2001 anordnade Nordiska rådet i Oslo en andra temakonferens i miljöfrågor som i viss mån kan ses som en uppföljning av temakonferensen i Göteborg i februari 1998, ”Norden – bärkraftig region inför 2000-talet”. 2001 års temakonferens behandlade frågan om bärkraftig utveckling i Norden och Nordens närområden. Efter konferensen i Göteborg hade de nordiska samarbets- och miljöministrarna fått i uppdrag att utarbeta en tvärsektoriell strategi för ett bärkraftigt Norden. Strategin skulle koncentreras till områden där de nordiska länderna hade gemensamma intressen och särskilt goda förutsättningar för att bidra till en bärkraftig utveckling och där det nordiska samarbetet skapar ett särskilt mervärde.

Ett förslag till strategi framlades till temamötet den 2 och 3 april, där det presenterades av Norges statsminister. Samtidigt presenterade miljöministern ett miljöhandlingsprogram där bl.a. ansvarsfördelningen mellan olika sektorer för genomförandet av strategin togs upp. Strategiförslaget fick ett mycket positivt mottagande vid temakonferensen, i synnerhet av de inbjudna representanterna för FN:s Commission for Sustainable Development (CSD), EU:s miljökommission och den norska miljöorganisationen Bellona. Klimat- och energifrågor var ett huvudtema på konferensen. Förslag om förpliktande regionalt samarbete i Östersjöområdet för att minska utsläpp av klimatgaser fick starkt stöd, liksom även målsättningen att ratificera Kyotoprotokollet, där många betonade vikten av att förmå USA att ändra sin inställning.

Matvarusäkerhet var mot bakgrunden av utbrotten av mul- och klövsjuka i Europa ämne för flera inlägg, liksom även Norges och Sveriges importrestriktioner för kött- och köttprodukter. De synpunkter som framkom under temamötet kom att ingå i Nordiska rådets slutliga behandling av ministerrådets förslag. Presidiet framhöll efter temakonferensen att rådet skulle komma att följa ministerrådets arbete och de nationella insatserna inom ramen för strategi och handlingsprogram och vid behov lämna nya rekommendationer till åtgärder.

En viktig första uppföljning av temakonferensen blev det symposium om klimatförändringar som anordnades i Bryssel den 27 april 2001 av Benelux interparlamentariska råd och Nordiska rådet med deltagande av representanter för Baltiska församlingen. Deltagarna utfärdade ett enhälligt uttalande där de uttryckte sitt starka stöd för Kyotoprotokollet och uppmanade alla regeringar och EG-kommissionen att snarast möjligt ratificera protokollet och att tillämpa de mekanismer som anges i protokollet.

6 Det tredje gemensamma mötet mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen i Riga den 30 maj–1 juni 2001

2001/02:NR1

Den 30 maj–1 juni 2001 höll Nordiska rådet sitt tredje gemensamma möte med Baltiska församlingen i Riga som ett led i arbetet med att förstärka det politiska samarbetet inom den nordisk-baltiska regionen. Det gemensamma mötets huvudtema var parlamentariskt samarbete, EU:s utvidgning, regionalt samarbete och gränssamarbete samt parlamentariskt engagemang i EU:s nordliga dimension och säkerhetspolitik.

Efter anföranden av Lettlands president, Nordiska rådets president och ministrar och delegationsordförandena från de baltiska länderna och en livlig diskussion enades mötet om ett gemensamt uttalande. I uttalandet betonas att de nordiska länderna verkar för en snabb, genomgripande och kvalificerad antagningsprocess för de baltiska länderna för att de skall få fullvärdigt EU-medlemskap. Under avsnittet om säkerhetspolitik sägs att parlamentarikerna välkomnar intensifieringen av den dialog som fortgår bland de baltiska och de nordiska länderna inom säkerhets- och försvarspolitik samt att EU:s och Natos utvidgning är viktiga för upprätthållandet av stabilitet, fred och välförstånd i Europa. Inom avsnittet om EU-utvidgningen betonas samarbete kring miljöfrågor, justitie- och inrikesfrågor samt utvecklingen av administrativ kompetens, och under avsnittet om regionalt samarbete nämns betydelsen av att skapa en gemensam energimarknad, ett gemensamt område för högre utbildning, kulturellt utbyte, ungdomsutbyte och intensifierade ansträngningar för att bekämpa organiserad brottslighet. (Resolutionen från det gemensamma mötet återfinns i *bilaga 3*.

Mot bakgrund av att temamötet i Oslo visat stor uppslutning kring ministerrådets förslag till dels en miljöhandlingsplan dels en strategi för bärkraftig utveckling och att dessa förslag var så viktiga att de borde behandlas vid en plenarsession utan att behöva invänta den ordinarie sessionen i oktober inkallades på beslut av Nordiska rådets presidium till en extrasession den 26 juni 2001.

De båda ministerrådsförslagen presenterades av den norske samarbetsministern *Jørgen Kosmo* som framhöll att den nordiska strategin var avsedd att presenteras vid FN:s toppmöte om bärkraftig utveckling i Johannesburg i september år 2002. Särskilt underströk han att energi- och miljöministrarna beslutat om ett antal åtgärder för att etablera Östersjöregionen som ett försöksområde för de mekanismer som ingår i Kyotoprotokollet.

Den socialdemokratiska gruppens talesman *Erik Dalheim* erinrade om rådets temakonferens i Göteborg år 1998 och såg de föreliggande förslagen som en välkommen konkretisering av de slutsatser som Göteborgsmötet kommit fram till. Som det mest krävande projektet såg han etablerandet av en gemensam nordisk marknad för kvothandel i Östersjöområdet senast år 2005. Förslaget att pröva Kyotomekanismerna innan EU beslutade härom hade fått tillslutning av EU-länder utanför Norden, bl.a. Benelux, och de baltiska staterna hade visat starkt intresse. Den socialdemokratiska gruppen lade ett förslag i tillägg till Närområdesutskottets rekommendationsförslag med innebörd att ministerrådet årligen skulle rapportera om genomförandet av handlingsprogrammets olika projekt och eventuella förslag till justeringar av Nordiska rådets prioriteringar.

Ett ytterligare tilläggsförslag presenterades av *Ewa Larsson* som talesman för mittengruppen, nämligen att i stycket om åtgärder för att stoppa utsläpp respektive läckage av radioaktiva ämnen lägga till en formulering om den ryska dumans beslut om att importera använt kärnbränsle, samt en rekommendation till ministerrådet att rapportera årligen om utvecklingen i Ryssland vad gäller import av använt kärnbränsle och vad gäller utvecklingen i Sellafieldanläggningen.

Den konservativa gruppens talesman *Jari Vilén* lovordade Sverige för de framsteg som gjordes under dess ordförandeperiod i EU, bl.a. beslutet vid Stockholmsmötet att åter få i gång byggandet av ett vattenreningsverk i S:t Petersburg. Han välkomnade den socialdemokratiska gruppens konstruktiva kompromissförslag och fann det synnerligen värdefullt att man kunnat enas om en gemensam, enhällig ståndpunkt.

Jonas Ringqvist pekade som talesman för den vänstersocialistiska gruppen på bristen på ett globalt perspektiv i ministerrådsförslagen. En avgörande förutsättning för en hållbar utveckling i alla länder var enligt hans uppfattning att det sker en global ekonomisk utjämning. Handelsintresset – som kan vara ett medel för att skapa välstånd – var i dag i praktiken överordnat målet om en hållbar utveckling.

Sessionen antog två rekommendationer där ändringsförslagen från den socialdemokratiska gruppen och mittengruppen införts i texten (rek. nr 8 och 9/2001)

2001/02:NR1

Rekommendationstexterna återfinns i bilaga 1.

8.1 Statsministrarnas redogörelse och efterföljande debatt

Statsministrarnas redogörelse lämnades av Norges nye statsminister *Kjell Magne Bondevik* som bl.a. presenterade det norska ordförandeskapets program för år 2002 "Morgondagens Norden" som har tre prioriterade områden: barn- och ungdomspolitik, livsmedelssäkerhet och uppföljning av den nordiska strategin för bärkraftig utveckling.

Regeringen avser att inbjuda till ett brett ministermöte för att diskutera samarbete, ansvar och prioritering av barn och unga. Man skall utveckla den tvärssektoriella handlingsplanen för barn- och ungdomspolitiskt samarbete åren 2001–2005, "Norden i ett nytt årtusende". Ordförandeskapet skall fokusera på fattiga barnfamiljers livsvillkor. Arbetet skall främja intresse, kunskap och respekt mellan folk med olika social och etnisk bakgrund i Norden. Ordförandeskapet avser också att bredda det nordiska samarbetet om minoritetspolitik genom idé- och erfarenhetsutbyte. Ministerrådet skall rikta insatser mot barns och ungdomars hälsa och livsvillkor i Nordväststrysland och Baltikum och därvid förstärka och synliggöra samarbetet med regionala internationella aktörer som Östersjörådet, Barentsrådet och Arktiska rådet.

På utbildningsområdet skall arbetet föras vidare så att alla nordiska elever, studenter och yngre forskare får samma möjligheter till utbildning i andra nordiska länder som i sitt eget. Tre eller fyra "Centres of Excellence" för framträdande forskning skall inrättas under år 2002.

Inom området livsmedelssäkerhet, som är viktigt för nordiska länder som är stora livsmedelsproducenter och får stora intäkter från handel med jordbruks- och fiskeriprodukter, skall dialogen mellan producenter, konsumenter och myndigheter förbättras. Ett nytt konsumentpolitiskt handlingsprogram skall utarbetas som ökar konsumenternas inflytande på utformningen av livsmedelspolitiken. På livsmedelsministermötet år 2002 skall ett förslag till handlingsplan för ökad livsmedelssäkerhet läggas fram.

Det tredje prioriterade huvudämnet i ordförandeskapets program är uppföljningen av den nordiska tjugoårsstrategin för bärkraftig utveckling i Norden och närområdena. Norden är en av de första regioner i världen som har en gemensam plattform för att med en långsiktig politik möta miljöutmaningarna. Huvudansvaret ligger på de enskilda länderna och de självstyrande områdena, men en framgångsrik uppföljning förutsätter också att lokala myndigheter, näringsliv och frivilliga organisationer tar ansvar. På Nordsjökonferensen nästa år i Bergen kommer man att ta första steget mot en ekosystembaserad förvaltning av Nordsjön. Konferensen skall också utnyttjas till att sätta press på Storbritannien vad gäller utsläpp av radioaktiva ämnen från Sellafieldanläggningen. Med den nordiska strategin som bas skall man arbeta för gemensamma initiativ till FN:s toppmöte i Johannesburg hösten år 2002 för uppföljning av Riokonferensen år 1992.

Ordförandeskapet omfattar dock mer än dessa tre huvudområden, bl.a. samarbete på det rättsliga området under rubriken "Rättsstaten Norden".

Rättsstaten är en viktig del av vårt kulturarv och står inför nya utmaningar med anknytning bl.a. till informationssamhället, terroristbekämpning och gränsöverskridande kriminalitet. Det straffrättsliga samarbetet skall också omfatta åtgärder mot organiserad brottslighet och mot handel med barn och kvinnor. Ordförandeskapet skall också överväga initiativ till internationella konventioner och domstolar, yttrandefrihet, minoritetsskydd, barn- och ungdomskriminalitet, offrets ställning i en straffprocess, straffskalor och alternativ till straff. Norden bör också bidra till att bygga upp rättsliga institutioner i närområdena. Ett informellt nordiskt samarbete fortsätter kring förberedelser och genomförande av EU- och EES-regelverket. De nordiska statsministrarna möts inför EU-rådets möten, och nordiska kommuner deltar aktivt i EU:s Interregprogram både inom EU och bland kandidatländerna.

Som ett flertal andra talare tog statsminister Bondevik också upp terroristangreppen i USA som han betecknade som ett angrepp på demokratin och människovärdet och därmed också på våra öppna nordiska samhällen. I kampen mot terrorismen måste de nordiska länderna identifiera nya samarbetsmöjligheter och samlas kring åtgärder för att skydda civilbefolkningen. En möjlighet är bättre beredskap mot biologiska och kemiska vapen, och han välkomnade därför den danske statsministerns förslag om samarbete kring laboratorieanalyser och beredskapslager av vacciner. För att gripa sig an de underliggande orsakerna till terrorism skall man på norsk sida ta upp frågan om en nordisk resursbank och en nordisk fond för konfliktförebyggande åtgärder.

Anita Johansson instämde som talesman för den socialdemokratiska gruppen i allvaret i hotet från internationell terrorism. I kampen mot terrorismen var det helt nödvändigt att använda militära instrument men också diplomatiska, politiska och ekonomiska medel måste användas. Hon uttryckte oro för den grogrund till extremism som bara kunde förklaras med fattigdomsklyftan i världen. Den humanitära situationen i Afghanistan väckte stor oro. Välfärdssamfundet måste ställa upp med humanitärt bistånd och det var viktigt att FN spelade en huvudroll i detta arbete.

Ett av det nordiska samarbetets viktigaste mål var att underlätta för den enskilda människan att fritt röra sig i Norden. Mycket hade gjorts, men mycket återstod att göra. Begreppet globalisering skrämde många, men man fick inte låta rädslan ta överhand. Globaliseringen var ett resultat av mänsklighetens uråldriga strävan att ständigt utöka kontakter, upptäcka nya platser och idka handel. Miljöförstörelsen, inte minst i närområdet, var alltför ett hot mot mänskligheten. Det nordiska samarbetet kunde vara en spjutspets i arbetet för en rättvisare värld.

Mittengruppens talesman *Ragnwi Marcelind* pekade på risken att internationell handel och utbyte minskar som en följd av terrorattackerna i USA men uttalade också förhoppningen att kampen mot världens fattigdom, sociala orättvisor, spridningen av hiv, förtryck och svält samt för demokrati och mänskliga rättigheter kunde föras med samma övertygelse och lika stora finansiella resurser som kampen mot terrorismen. Hon hänvisade till den politiska plattform som mittengruppen antagit i samband med mötena i Kungälv i juni år 2001 där den bl.a. hänvisat till den nordiska nyttan, vilket innebar att arbetet i Nordiska rådet inte fick tyngas av insatser som bara var

en dubbling av insatser som lika bra skedde på lokal, regional, nationell, europeisk eller global nivå. Arbetsformerna borde inriktas på större enkelhet och öppenhet i beslutsfattandet och besluten fattas utifrån de nordiska medborgarnas behov och förutsättningar.

Den konservativa gruppens talesman *Jari Vilén* tog upp Nordiska rådets nya struktur med sektorbaserade utskott och såg fram mot att denna skulle effektivisera arbetet, förbättra förankringen i de nationella parlamenten och samarbetet med de olika ministerråden. Den konservativa gruppen hade dock gärna sett mer långtgående förslag som resultat av vismansgruppens arbete, framför allt vad gällde det internationella samarbetet. Vismansgruppens förslag om ett ministerråd för försvars-, utrikes-, bistånds- och utrikeshandelsministrarna plus genomförande av den konservativa gruppens förslag om ett säkerhets- och utrikespolitiskt utskott i Nordiska rådet skulle höja rådets och ministerrådets kompetens i internationella frågor. I anslutning till ministerrådets utkast till ny närområdesstrategi erinrade han om att vismansgruppen föreslagit ett betydligt tätare samarbete med närområdena, ett ”Norden+” med verkligt deltagande i beslutsfattande, inte bara observatörsskap. Medlemskap i Nordiska rådet borde stå öppet för de baltiska staterna.

De nordiska länderna måste enhälligt ställa sig bakom FN:s kamp mot terrorismen, och Nordiska rådet gav en unik möjlighet att diskutera globala frågor för att uppnå gemensamma ståndpunkter som kan drivas inom ramen för FN och EU.

Den vänstersocialistiska gruppens talesman *Outi Ojala* såg de föreslagna förändringarna i Nordiska rådets struktur och utskottsarbete som syftande till att bättre kunna svara på nya utmaningar i en alltmer globaliserad värld. Terrordåden i New York hade fördömts i hela världen och lett till militära aktioner och fått alla länder att grubbla över hur terrorismen bäst kunde bekämpas på det egna territoriet. Hon uttryckte glädje över att de nordiska statsministrarna diskuterat vad de nordiska länderna kunde göra tillsammans och även oro över den humanitära situationen i Afghanistan samt vilka humanitära åtgärder de nordiska länderna kunde vidta. Norden hade unika medborgerliga friheter, och det var därför lönt att fråga sig hur långt man i Norden var beredd att gå i kampen mot terrorismen.

Sveriges statsminister *Göran Persson* inledde med att uttala sin uppskattning av det norska ordförandeprogrammet och den finska ledningen av de nordiska institutionerna under det gångna året. Statsministern underströk att man i den nordiska kretsen i stor utsträckning delade gemensamma värderingar och gav ett fundamentalt starkt stöd till FN. FN hade stärkt sin ställning, och det som skedde i Afghanistan skedde inom folkrättens ramar. Det stöd som gavs för USA:s rätt till självförsvar inom FN:s regelverk gav också en stark inverkan på den inrikespolitiska debatten i den enda kvarvarande superstaten. Förmådde inte demokratierna stoppa terrorismen, stoppade terrorismen demokratierna. Självförsvaret hade hans fasta stöd, men det måste naturligtvis också granskas, och det skedde extra hårt i Norden med dess förankring i humanitära ideal och värderingar och förankring i internationell solidaritet.

Statsminister Persson såg fram mot diskussionen år 2002 i Johannesburg som en ny start på en dialog mellan nord och syd, som inte bara berörde

miljöfrågan utan också handelspolitik, biståndsfrågor, skuldavskrivning och internationell rätt. Statsministern hänvisade också till att Danmarks regering förberedde stora initiativ under sitt ordförandeskap i EU – en *global deal*. Slutligen välkomnade statsministern samarbetet med de baltiska länderna som successivt växte sig allt starkare, utifrån idéer och värderingar som är nordiska och med en insikt att de baltiska och nordiska länderna i ett Europa som alltmer integreras, kan vara en avgörande kraft för humanistiska ideal och värderingar, för solidaritet och frihet.

8.2 Utrikes- och försvarsministrarnas redogörelser

Finlands utrikesminister *Erkki Toumioja* gjorde en bred exposé över globaliseringen och dess samband med förändringen i säkerhetsgrundvalen samt med rätts- och välfärdsstaten och över aktuella utrikes- och säkerhetspolitiska ärenden, där den nordiska insatsen var särskilt stark. Efter händelserna i USA måste säkerheten ses som global till sin natur och som ett mer omfattande och helhetsbetonat begrepp än tidigare. Hoten mot vår gemensamma säkerhet måste bekämpas genom ett så brett internationellt samarbete som möjligt, och de nordiska länderna har framför allt poängterat FN:s centrala roll. Han drog följande slutsatser om behovet av internationell krishantering och dess uppgifter:

Den internationella gemenskapen bör för det *första* genom FN eller av FN befullmäktigad ingripa i alla kriser. Det gäller inte bara militära kriser utan även kriser som föregår dem, såsom etniska tvister, kontinuerliga brott mot mänskliga rättigheter eller samhällen som brutit samman till följd av naturkatastrofer.

För det *andra* är användandet av militär styrka inte nog för att lösa konflikter, även om det i ett visst skede kan vara nödvändigt och berättigat. Militär insats bör följas av humanitära insatser, återuppbyggnads- och biståndsinsatser och andra civila insatser.

För det *tredje* måste beredskapen för civil krishantering utvecklas så att den kan utnyttjas parallellt med militär krishantering eller separat, i bästa fall för att förebygga konflikter. Beredskapen härför inom FN, EU och andra regionala organisationer var enligt utrikesminister Toumioja underdimensionerad.

För det *ffjärde* måste man förbereda sig på att allt detta kommer att kosta mycket mer än man tills vidare varit förberedd på. EU gav vid Göteborgsmötet ett löfte att höja EU-ländernas insats i utvecklingssamarbetet till 0,7 % av BNP, och det är dags att infria det löftet samtidigt som man vet att räkningen för både den militära och civila krishantering kommer att öka. Utrikesminister Toumioja betecknade globaliseringen som ett oundvikligt fenomen, som ingen kan vända ryggen till. Globaliseringen berikar världen i helhet och dess effekter som skapar välmåga syns även i u-länderna. Den största utmaningen är att bevaka att resurserna fördelas jämnt både mellan och inom länder och regioner. Detta är också en utmaning för demokratin. Ju äldre och stabilare demokrati, desto starkare verkar människorna uppleva att sakerna glidit ur händerna och är utom räckhåll, inte bara för vanliga människor utan också för parlamentsledamöter och för hela det demokratiska beslutsfattan-

det. Hanteringen av globaliseringen gäller både politikens metoder – utvecklandet av övernationell demokrati – och dess innehåll, dvs. förstärkning av mänskliga rättigheter, balansering av ojämn resursfördelning, minskad fattigdom samt en utveckling som är ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar i hela världen. Detta är också en förutsättning för säkerhetsutmaningarna och utrotningen av terrorismen.

Aktuella frågor i det nordiska samarbetet är fortfarande utvecklandet av ett rättvisare världsomfattande regelbaserat handelssystem som tar större hänsyn både till u-ländernas behov och de fundamentala rättigheterna inom arbetslivet, miljöskyddet, den nationella kulturen och offentlig service.

Finlands försvarsminister *Jan-Erik Enestam* orienterade om dagsläget och i en del avseenden om framtidsutsikterna i det försvarspolitiska samarbetet. Tyngdpunkten har legat på försvarsmaterielsidan, där helikopterprojektet innebär att Finland, Norge och Sverige gått in för samma helikoptertyp. Projektet garanterar att know-how för att bygga och underhålla en helikopterflottilj inom Norden utvecklas. Framsteg har gjorts med att utveckla konceptet för en nordisk krishanteringsstyrka inom ramen för Nordcaps (Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support). Målsättningen är att inom år 2003 kunna ställa en nordisk trupp upp till brigadstorlek till det internationella samfundets förfogande.

Gamla hotbilder försvinner och ersätts av nya, som understryker behoven att utveckla förmågan att agera tillsammans i krishanteringsfrågor. Försvar mot informationskrigföring som kan slå ut energiförsörjning, bankväsen och statsförvaltning, kommer sannolikt att få större betydelse inom den närmaste framtiden.

8.3 Frågestund med samarbetsministrarna

Även vid 53:e sessionen fortsattes den praxis som grundlagts vid 48:e sessionen med spontana frågor enligt förebild från Sveriges riksdag. Frågorna besvarades av samarbetsministrarna, för svensk del av *Leif Pagrotsky*.

Ett stort antal svenska rådsmedlemmar tog tillfället i akt att ställa frågor och få spontana svar av samarbetsministrarna. De ämnen som togs upp av frågeställarna var bl.a. Öresundsfrågor (både skatte-, trafik- och kärnkraftsfrågor), miljöfrågor som Kyotoprotokollet, valfångst och Sellafield, samt nordisk grannlands-TV.

Debatterna i sin helhet återfinns i det tryckta protokollet från sessionen. I det tryckta protokollet återfinns också den fullständiga texten till frågorna och svaren.

Sessionen år 2000 utgjorde startskottet för diskussionen om strategin för det framtida nordiska samarbetet. Som ett resultat av detta arbete framlades vid Nordiska rådets 53:e session en av Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet gemensamt utarbetad rapport "Ny nordisk dagordning" med förslag om nya strukturer och nya satsningar i det nordiska samarbetet.

Några av rapportens konklusioner är att det nordiska samarbetet inte är i behov av några större organisatoriska reformer. I rapporten understryks behovet av koncentration och flexibilitet i det nordiska samarbetet så att det är möjligt att snabbt byta prioriteringar när så är befogat.

Förutom arbetet med en ny nordisk strategi har diskussionerna i presidiet behandlat Nordens bidrag till bärkraftig internationell utveckling, nordisk satsning på konfliktförebyggande och fredsbevarande insatser på internationellt plan och avlägsnandet av interna nordiska gränshinder.

Presidiet har också förberett Nordiska rådets 50-årsjubileum år 2002 som inleds med ett demokratiseminarium i Reykjavik i april och avslutas med en jubileumssession i Helsingfors i oktober år 2002 i närvaro av de nordiska statsöverhuvudena.

Nordiska rådets presidium har också markerat sitt avsky mot nynazismens utveckling i Norden och uppmanat Nordiska ministerrådet att årligen redogöra för åtgärder vidtagna i de nordiska länderna mot rasism, främlingsfientlighet och diskriminering i vardagen. Likaså har rådet fördömt terroristattacker mot USA och uttalat sitt stöd för det internationella samfundets kamp mot terrorismen och i försvaret av våra demokratiska värden.

9.1 Medlemmar och möten

Presidiet har bestått av tretton medlemmar. Svenska representanter i presidiet har varit Anita Johansson (*vice ordf.*), Chris Heister (*ordf.*) och Elver Jonsen. Presidiet har under året hållit åtta möten.

I anslutning till Nordiska rådets session mötte presidiet de nordiska statsministrarna och de nordiska utrikesministrarna. Huvudfrågor i diskussionen med statsministrarna var koordinering mellan de nordiska länderna i EU-frågor och kampen mot internationell terrorism. Vid mötet med utrikesministrarna diskuterades den nordliga dimensionen samt konfliktförebyggande åtgärder och civil krishantering på basis av två rapporter utarbetade inom Nordiska rådet.

Presidiet har också under året hållit möte med de nordiska samarbetsministrarna för att bl.a. diskutera strategin för det framtida nordiska samarbetet och budgeten för det nordiska samarbetet.

9.2 Arbetsgrupper

Presidiet har ansvar för samordningen av rådets behandling av *Nordiska ministerrådets budget* och verksamhetsplan. För detta ändamål har en särskild arbetsgrupp tillsatts med uppgift att samordna de synpunkter som fram-

kommer från partigrupperna och utskotten. Svenska medlemmar i budgetarbetsgruppen har varit Chris Heister och Charlotta L Bjälkebring.

Den *nordliga dimensionen* har varit och är fortsatt ett högt prioriterat område på rådets dagordning. En arbetsgrupp under ledning av Kent Olsson framlade till rådets 53:e session en rapport i vilken det bl.a. framförs vikten av dialog mellan parlamentariker i Nordiska rådet, i de nordiska parlamenten och i EU-parlamentet angående ambitioner och möjliga nordiska initiativ kring den nordliga dimensionen. Svensk ledamot i arbetsgruppen har också varit Lennart Gustavsson. Rapporten har översänts till utrikesutskottet för kännedom.

Presidiet hade också tillsatt en arbetsgrupp för beredning av frågan om *en strategi för det framtida nordiska samarbetet*. Gruppen framlade tillsammans med ministerrådsrepresentanter ett gemensamt förslag om struktur och innehåll i det framtida nordiska samarbetet "Ny nordisk dagordning" som antogs vid rådets 53:e session. Svensk ledamot i arbetsgruppen har varit Anita Johansson.

En arbetsgrupp har med stöd av olika källor och aktiviteter gjort en översyn över verksamheter och erfarenheter av konfliktförebyggande åtgärder och civil krishantering.

Arbetet har resulterat i en rapport och föranlett rådet att anta ett antal rekommendationer till de nordiska regeringarna. Svensk ledamot i arbetsgruppen har varit Göran Lennmarker. Rapporten har översänts till utrikesutskottet för kännedom.

9.3 Baltiska församlingen

Representanter för Nordiska rådet har deltagit i Baltiska församlingens två sessioner, i juni i Riga, Lettland, och i december i Tallinn, Estland. Teman på sessionerna var bl.a. säkerhet i regionen, EU och IT samt maritim turism.

I samband med sessionen i december genomfördes också ett möte mellan representanter för Nordiska rådets presidium och Baltiska församlingens presidium. Härvid diskuterades bl.a. frågor rörande det framtida samarbetets inriktning och innehåll, en eventuell översyn av det nuvarande samarbetsavtalet och samarbetsaktiviteter under år 2002.

Under våren år 2002 kommer en konferens om livsmedelssäkerhet att anordnas i Vilnius. Konferensen är ett samarrangemang mellan Nordiska rådet, Baltiska församlingen och Benelux interparlamentariska församling. Ett gemensamt möte mellan de två förstnämnda organisationernas presidier är planerat till april år 2002 i Reykjavik och kommer bl.a. att ta upp frågor rörande civil krishantering.

Det fjärde gemensamma mötet mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen kommer att äga rum den 27–29 april 2003 i Lund. Mötet arrangeras i anslutning till 900-årsjubileet av upprättandet av en självständig nordisk kyrkoprovins med Lund som ärkesäte.

En delegation från Nordiska rådet däribland Christel Anderberg besökte Moskva i mars år 2001. Sammanträffande ägde rum med dumans talman, federationsrådets talman och vice utrikesministern. Inledningsvis berördes formerna för samarbetet mellan Nordiska rådet och det ryska parlamentet. Utgångspunkt för diskussionerna var den nordliga dimensionen och områden som berördes var bekämpandet av kriminalitet samt miljö och energifrågor.

Också det folkliga samarbetet, som är kännetecknande för Norden, har dryftats i diskussioner mellan Ryssland och Norden. Det norska parlamentet arrangerade i samarbete med Nordiska rådet ett seminarium för unga politiker i Barentsregionen den 14–16 maj 2001. Syftet var främst att skapa kontakter mellan nordiska och ryska politiker i området.

I republiken Karelen huvudstad Petrozavodsk hölls den 14–16 juni 2001 en konferens arrangerad av Nordiska rådet, Ryska federationens statsduma samt den regionala duman i Karelen. Tema för konferensen var den nordliga dimensionen, samarbete om miljö och hälsa samt legala och administrativa villkor för investeringar i Ryssland. Från Sverige deltog Christel Anderberg, Kent Olsson, Lennart Gustavsson och Jan Erik Ågren, som samtliga höll anföranden på konferensen.

I oktober möttes representanter för Nordiska rådets presidium och för ryska statsduman och federationsrådet. På dagordningen stod den nordliga dimensionen. Frågor som diskuterades var samarbete i Barentsregionen, det arktiska parlamentariska samarbetet och samarbetet i Östersjöregionen. Särskilt uppehöll man sig kring uppläggning och innehåll i nästa Östersjökonferens som äger rum i september år 2002 i St Petersburg.

9.5 Tionde parlamentariska Östersjökonferensen

Den tionde parlamentariska Östersjökonferensen hölls den 3 och 4 september 2001 i Greifswald i Mecklenburg-Vorpommern. Huvudtema för konferensen var konfliktförebyggande åtgärder och civil krishantering. Andra politikområden som berördes var säkerheten till sjöss och minoriteter och mänskliga rättigheter. Efter konferensen har en särskild arbetsgrupp tillsatts med uppdrag att särskilt titta på sjösäkerhet i Östersjöregionen. En rapport skall redovisas vid nästa konferens i St Petersburg.

Slutdokumentet från konferensen bifogas berättelsen, bilaga 2.

9.6 Ärenden under 53:e sessionen

Rekommendationen *om nya strategiska satsningar för det nordiska samarbetet* (nr 16) hade föregåtts av ett ministerrådsförslag (B 208) i vilket de nordiska samsamarbetsministrarna framför att det är behov av nya strategiska satsningar som motsvarar de utmaningar de nordiska välfärdssamhällena står inför som del av en europeisk och global utveckling. Förslaget innehåller fem strategiska satsningsområden, och med dessa understryker de nordiska

ländernas regeringar nödvändigheten av att fokusera och fortsätta det nordiska samarbetet.

Presidiet hade själv framlagt ett förslag om *ändring av rådets arbetsordning* (A1266) som bl.a. innebär att Nordiska rådet övergår från det geografiska trepelarsystemet till fem fackutskott.

I en rekommendation om *konfliktförebyggande och civil krishantering* (nr 30) föreslås bl.a. att de nordiska ländernas regeringar skall samverka kring inriktning, uppgifter, resursinventering och resursuppbyggnad för konfliktförebyggande och civil krishantering. Rekommendationen hade tillkommit mot bakgrund av ett medlemsförslag väckt av den vänstersocialistiska gruppen (A 1234). Förslaget hade beretts av en särskild arbetsgrupp som i en rapport framlagt ett antal förslag till åtgärder på området.

Den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet hade framlagt ett förslag om *samverkan mellan de nordiska ländernas utrikesrepresentationer* (A 1253). Medlemsförslaget resulterade i en rekommendation till ländernas regeringar att uppmärksamma de erfarenheter som gjorts och de möjligheter som erbjuds vad gäller samverkan mellan de nordiska ländernas utrikestjänster samt att man bör främja ytterligare samverkan (nr 31).

Texterna till rekommendationerna och framställningar återfinns i bilaga 1.

9.7 Budgeten för år 2002

Budgeten för år 2002 uppgår till 787,2 miljoner danska kronor. Enligt artikel 64 i överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige (Helsingforsavtalet) skall Nordiska ministerrådet lägga fram sitt förslag till budget för Nordiska rådet som kan föreslå förändrade prioriteringar inom den av ministerrådet angivna finansiella ramen. Om inte synnerliga skäl föreligger skall ministerrådet följa rådets rekommendationer.

Vid behandlingen av *budgetförslaget* (B 20) för år 2002 har Nordiska rådet på ett tidigt stadium kunnat ta del i budgetprocessen. Redan innan budgetdirektiven antogs hade presidiet haft möjlighet att föra en dialog med ministerrådet. För att förbereda rådets betänkande över budgeten hade en särskild arbetsgrupp tillsatts. Den slutliga behandlingen skedde på rådets session i Köpenhamn då rådet antog en rekommendation (nr 11) om budgeten för det nordiska samarbetet.

I december år 1999 tog det danska ordförandeskapet initiativ till en *analys av Nordiska ministerrådets budgetstruktur*. Resultatet av denna analys framlades i ett ministerrådsförslag (B 204). I anledning härav antogs på 53:e sessionen en rekommendation (nr 12) i vilken ministerrådet uppmanas att utveckla budgetens roll som ett politiskt styrningsverktyg och redskap för att främja det nordiska samarbetet.

9.8 Presidiets budget

Budgeten för Nordiska rådet uppgår till 30 miljoner danska kronor för år 2002. Det gemensamma sekretariatet är beläget i Köpenhamn och har ett 20-

tal anställda. Ländernas betalningsandel fastställs enligt en särskild fördelningsnyckel som baserar sig på ländernas andel av den samlade nordiska bruttonationalinkomsten. Enligt fördelningsnyckeln för år 2002 är Sveriges andel 34,2 %.

2001/02:NR1

10.1 Medlemmar och möten

Svenska medlemmar i Nordenutskottet var Eva Johansson, Åke Gustavsson, *vice ordf.*, Ann-Marie Fagerström, Lars Hjertén, Charlotta L Bjälkebring, Ragnwi Marcelind och Elver Jonsson.

Utskottet har under året sammanträtt sex gånger. Vid två utskottsmöten ingick hörande av sakkunniga som representanter för skiftande övergripande teman. Mötet i Köpenhamn den 6 februari innehöll temat *Utmaningar för det nordiska samarbetet inom högre utbildning och forskning* och mötet den 3 april i Oslo om *Nordiska forskningsutbildningsakademien*, om *nordiskt medborgarkontrakt* samt en temadiskussion om *språkpolitiska utmaningar i Norden*. Utskottets sommarmöte i Nuuk, Grönland, den 27 och 28 juli innehöll en rad miniseminarier om *Västnorden och utkantsregioner till Norden*, om *Förebyggande insatser för barn och unga i missbruksfamiljer* samt om *Grönland och den kulturella globaliseringen*. Där anordnades även ett temamöte om *det grönländska språket*.

10.2 Arbetsgrupp

Nordenutskottet beslöt vid sitt möte den 6 november 2000 att tillsätta en *arbetsgrupp* med ett mandat som innehöll två delar: dels *asylansökarnas livskvalitet i Norden*, dels *rasism, främlingsfientlighet och integration*. Gruppen skall ha slutfört sitt arbete till rådets session år 2002. Svenska medlemmar i arbetsgruppen är Eva Johansson, Lars Hjertén och Charlotta L Bjälkebring, *ordf.* Arbetsgruppen har under år 2001 behandlat den del av mandatet som berör asylsökare och lade för utskottet fram två förslag, om *asylansökarnas livskvalitet i Norden*, som antogs som ett utskottsförslag (A 1267) och om *rasism och integration* (A 1268). En rapport om den andra delen av mandatet, om rasism, främlingsfientlighet och integration, kommer att läggas fram till rådets 54:e session 2002.

10.3 Ärenden före och under 53:e sessionen

Under året hade medlemmar av Nordenutskottet lagt fram ett medlemsförslag om *ändring i överenskommelsen om Nordiska kulturfonden* (A 1251), vilket godkändes av utskottet och översändes till presidiet med anmodan om att presidiet skulle göra en framställan i saken (Framst. 7). Vid rådets 53:e session visade det sig finnas en enighet mellan ministersidan och parlamentarikersidan om att fonden är ett självständigt rättssubjekt, att styrelsen beslutar om både fondens verksamhet och administration samt att fonden är en gemensam angelägenhet för både Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. Nordenutskottet planerade att slutföra arbetet med den nya stadgan för Nordiska kulturfonden före årsskiftet.

Vid Nordenutskottets behandling av *nordisk språkpolitik* under året hade sakkunniga hörts vid möte i Oslo i april om *språk och språkbruk bland ung-*

domar i mångkulturella bostadsområden och Nordenundervisning vid universitetet i utlandet och i Norden. Representanter för utskottets ordförandeskap deltog även i Europarådets språkkonferens i Lund den 19 februari, i Nordiska ministerrådets språkkonferenser i Island den 21–23 september och 12–13 oktober i Pargas. I samband med konferensen i Lund höll ordförandeskapet ett möte med sakkunniga under temat: nordisk språkpolitik – uppföljning av det europeiska språkåret. Vid 53:e sessionen framförde Nordenutskottet, i samband med behandling av rek. 22/1998, önskemålet om en stor profilering och budgetgenomslag med tanke på det europeiska språkåret år 2001. Sessionen informerades om den socialdemokratiska gruppens intentioner att väcka ett medlemsförslag om ett nordiskt filmpris för att indirekt stimulera den språkliga förståelsen.

Under temat *medborgarskydd* på rådets 53:e session behandlades fyra utskottsförslag och tre medlemsförslag från Nordenutskottet. Utskottsförslaget A 1267 om *asylansökarnas livskvalitet i Norden* var det förslag som utskottets arbetsgrupp lagt fram och som antagits av utskottet. Förslaget antogs av sessionen som dels en rekommendation till de nordiska ländernas regeringar (rek. 17), dels till Nordiska ministerrådet (rek. 18). Även utskottsförslag A 1268 om *bekämpande av rasism och främlingsfientlighet och främjande av integration* hade väckts av Nordenutskottets arbetsgrupp och antogs av rådet som en rekommendation till Nordiska ministerrådet (rek. 19). De båda medlemsförslagen A 1232 om *upprättande av ett vittnesskyddsprogram* som väckts av mittengruppen, och A 1246/nord om *gemensamma åtgärder i Norden för att beskydda involverade i straffrättsliga mål mot våld, hot och repressalier*, som väckts av den socialdemokratiska gruppen, hade i stort sett samma innehåll och antogs av sessionen som en rekommendation till Nordiska ministerrådet (rek. 20).

Ett medlemsförslag om *kvinn- och barnhandel* hade väckts av den socialdemokratiska gruppen i juni och antogs av Nordenutskottet som ett utskottsförslag i september 2001. Sessionen antog förslaget som en rekommendation till de nordiska regeringarna (rek. 21) och en rekommendation till Nordiska ministerrådet (rek. 22). Den socialdemokratiska gruppen i rådet hade också lagt fram ett förslag om *samordning av åtgärder mot tvångsäktenskap*. Mot bakgrund av utskottets betänkande antog sessionen medlemsförslaget som en rekommendation till Nordiska ministerrådet (rek. 23).

Efter en debatt i plenum vid sessionen om *mediopolitik och public service-TV* avhölls ett gemensamt möte med fortsatt diskussion i frågan mellan Nordenutskottet och de nordiska kulturministrarna.

När det gäller gränsregionalt samarbete hade i utskottsförslag A 1269 vid sessionen lagts fram en redogörelse om att *bygga ut det nordiska forskningsrummet* som ett regionalt bidrag till stärkande och utbyggnad av det europeiska forskningsrummet resulterade i att sessionen antog en rekommendation till de nordiska ländernas regeringar (rek. 34). I medlemsförslaget A 1236 om *ökad rörlighet över gränserna i Norden*, som väckts av den socialdemokratiska gruppen i rådet, pläderades för etablerandet av ett system angående kontroller för företag och deras anställda på nordisk basis samt skapandet av en speciell instans för besked till den nordiska medborgarens rättigheter och skyldigheter vid flyttning eller arbetspendling mellan länderna. Förslaget

antogs av sessionen som en rekommendation till Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar (rek. 35).

Medlemsförslaget A 1243, väckt av den socialdemokratiska gruppen i rådet, om att göra det möjligt även för icke nordiska medborgare att delta i utväxlingsprogrammet *Nordjobb* antogs i samband med en diskussion om *nordisk arbetsmarknad i förändring* förslaget som en rekommendation (rek. 36) till Nordiska ministerrådet.

Nordenutskottet hade behandlat ett ministerrådsförslag om *samarbetsprogram för bygg- och bostadssektorn 2002–2005* (B 206). Med beaktande av de synpunkter som framförts av Nordenutskottet i sitt betänkande över förslaget antog sessionen under temat *bärkraftig utveckling* förslaget som en rekommendation till Nordiska ministerrådet (rek. 44).

Texten till rekommendationerna och framställningarna återfinns i bilaga 1.

10.4 Fortsatt arbete under år 2002

Då Nordiska rådet fr.o.m. den 1 januari 2002 arbetar inom ramen för en ny utskottsstruktur har Nordenutskottets arbetsområden fördelats enligt följande:

Näringsutskottet behandlar *fri rörlighet* samt *nordiskt regionalt och gränsregionalt samarbete*, Kultur- och utbildningsutskottet tar hand om frågorna rörande *kultur och utbildning/forskning*, Valfärdsutskottet har övertagit frågorna om social trygghet samt Medborgar- och konsumentutskottet *jämställdhets- och medborgarfrågorna*.

Nordenutskottets arbetsgrupp om rasism, främlingsfientlighet och integration samt asylansökarens livssituation i Norden fortsätter sitt arbete under år 2002 inom Medborgar- och konsumentutskottet.

Som underlag för arbetet i samtliga nya utskott med den *gränsregionala frågan* ligger två rapporter: Åke Gustavssons rapport "Ett gränslöst Norden" och Ole Norrbacks rapport "Nordbornas rättigheter". De båda rapporterna pekar på konkreta exempel på var bättre samordning av lagar och regelverk kan ske ur ett medborgarperspektiv.

Språkfrågan kommer under år 2002 att få en markant ökad uppmärksamhet både från ministersidan och från rådets sida. Temat språk sätter fokus på den nordiska språkförståelsen och den stora betydelse språkförståelsen har för den nordiska kulturella gemenskapen. Därvid uppmärksammas i rådet de domänförluster som uppstått i de nordiska språken som en följd av globaliseringen. Kunskaperna i andra nordiska språk har försämrats i Norden vilket även avspeglas i den minskade undervisningen i nordiska språk, från grundskolenivå upp till högskolan. Det är därför angeläget att bl.a. stärka lärarutbildningen på de nordiska språkens område.

Inom ramen för språk kan hänföras bl.a. mediernas roll för den nordiska språkförståelsen. I rapporten "Ett gränslöst Norden" ingår ett förslag om att stödja utvecklingen mot ökade möjligheter att ta del av grannländernas TV-utbud och stimulera programsamarbete mellan nordiska TV-företag. *Det nordiska TV-samarbetet* och möjligheten för den nordiska medborgaren att

se andra nordiska public service-kanaler – en fråga som Nordiska rådet drivit i många år – kommer att fortsatt vara föremål för behandling i rådet.

Vid det möte som under sessionen hölls mellan Nordenutskottet och de nordiska kulturministrarna beslöts om en gemensam konklusion, som kommer att vara underlag för rådets kultur- och utbildningsutskotts fortsatta arbete med TV-frågan. Konklusionen lyder:

- Inom ramen för det nordiska samarbetet och enskilt i länderna verka för att hitta lösningar som bidrar till att allmänheten i ökad grad ges möjligheter att ta del av nordiska public service-kanaler i den digitala tiden.
- I god tid innan de analoga sändningarna släcks föra förhandlingar som bidrar till en lösning i frågan och att bejaka att alla avtal om upphovsrätt och teknik på området skall vara färdiga senast två år innan de analoga sändningarna släcks.
- Det är ett allmänt intresse att public service kanalerna sänds i hela Norden.
- Utvecklingen går snabbare framåt om bilaterala förhandlingar förs mellan länderna vilket kan ge en allnordisk lösning.

Då både språk och medier är aktuella teman även i Sveriges riksdag finns ett både nationellt och nordiskt intresse av att bevaka dessa frågor.

11.1 Medlemmar och möten

Svenska medlemmar i Närområdesutskottet var under förra delen av år 2001 Kaj Larsson, Margareta Israelsson, Chris Heister, Christel Anderberg, Lennart Gustavsson, Jan Erik Ågren och Ewa Larsson. Vid nyval till delegationen den 8 mars ersattes Chris Heister av Ola Karlsson.

Utskottet har under året hållit sju möten. Utskottets sommarmöte ägde rum i samband med en resa till Svalbard den 30 juli–den 1 augusti, då utskottet fick information om polarforskning samt diskuterade förslag till Nordiska rådets nya organisation.

Ordförandeskapet och ett antal övriga utskottsrepresentanter deltog den 11 september – liksom föregående år – i ett möte med Finlands handels- och energiminister Sinikka Mönkäre samt representanter för övriga nordiska energiministrar där man bl.a. diskuterade arbetet med rådets rekommendationer på energiområdet och det ministerrådsförslag på energiområdet som aviserats vid temakonferensen i april.

Utskottet har haft fyra rapportörer, Christel Anderberg angående Kaliningrad, Ewa Larsson (sammankallande för en arbetsgrupp, där bl.a. Ola Karlsson och Jonas Ringqvist ingår) om radioaktiva utsläpp från Sellafield, Kaj Larsson angående havsmiljöfrågor och Paula Lehtomäki angående miljörelaterade hälsoproblem i Karelen. Rapportörerna avger sina rapporter under 2002, Christel Anderberg till Medborgar- och konsumentutskottet och de övriga till Miljö- och naturresursutskottet.

11.2 Ärenden under 6:e extrasessionen i juni och under 53:e sessionen

Närområdesutskottet har som ansvarigt för miljöfrågor följt hela arbetet med Nordiska ministerrådets förslag på miljö- och energiområdet. Vid rådets temakonferens i Oslo den 2 och 3 april framlades dels ett förslag om *en strategi 2001–2020 för en bärkraftig utveckling både på nordisk nivå och vad gäller nordiska insatser för att bidra till en bärkraftig utveckling i Nordens närområden*, dels ett förslag om *ett nytt nordiskt miljöhandlingsprogram*. De båda förslagen diskuterades av parlamentariker och ministrar vid temakonferensen och överlämnades därefter efter viss omarbetning till Nordiska rådet som ministerrådsförslag B 201 respektive B 199. Vid den 6:e extrasessionen i Kungälv behandlades ministerrådsförslagen av utskottet och rådets plenum, som antog två rekommendationer, nr 9 till regeringarna och ministerrådet om *strategi för en bärkraftig utveckling* och nr 8 till ministerrådet om *nordiskt miljöhandlingsprogram 2001–2004*.

I augusti inkom ministerrådet med ett förslag, B 207 om *det framtida energipolitiska samarbetet*. Utskottet behandlade förslaget dels vid sin överläggning med ministerrådets representanter i Helsingfors den 11 september, dels vid sitt möte i Åbo den 25 september. Sessionen antog på grundval av utskottets betänkande en rekommendation om *nordiskt energipolitiskt samarbete*,

nr 43. Ytterligare två övergripande ministerrådsförslag behandlades av utskottet inför 53:e sessionen, nämligen B 202 om *reviderad nordisk närområdesstrategi* och B 209 om *arktiskt samarbetsprogram*. På grundval av utskottets betänkanden antog rådet två rekommendationer, nr 32 respektive nr 33.

På grundval av ett medlemsförslag av den vänstersocialistiska gruppen och utskottets betänkande antog rådet vid den 6:e extrasessionen en framställning till ministerrådet om grundandet av en demokratifond för samarbete med Ryssland, nr 6. Rådet antog vid samma tillfälle även en framställning om samarbetsprogram för nordiskt jämställdhetssamarbete 2001–2005 – kvinnornas ställning i Nordens närområde, nr 10.

Vid 53:e sessionen antog rådet på grundval av ett medlemsförslag av den vänstersocialistiska gruppen och utskottets betänkande en rekommendation om nordisk förvaltningsstrategi om rovdjur, nr 45.

På grundval av ett förslag från Finlands delegation i Nordiska rådet och utskottets betänkande antog rådet en rekommendation om Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsordning, nr 14, innebärande att ramen för miljöinvesteringsslåneordningen ökas till 300 miljoner euro.

Texten till rekommendationerna och framställningen återfinns i bilaga 1.

11.3 Fortsatt arbete under 2002

Då Nordiska rådet fr.o.m. den 1 januari 2002 arbetar inom ramen för en ny utskottsstruktur har Närområdesutskottets arbetsområden fördelats enligt följande:

Presidiet övertar det övergripande ansvaret för närområdessamarbetet. Miljö- och Naturresursutskottet behandlar miljö- och energifrågorna och bärkraftig utveckling, Välfärdsutskottet behandlar de sociala frågorna, bl.a. barnens villkor och missbruksproblem, Medborgar- och Konsumentutskottet behandlar bl.a. demokratiutveckling och kriminalitet.

12.1 Medlemmar och möten

Svenska medlemmar i Europautskottet var Reynoldh Furustrand, Per Erik Granström, Kent Olsson och Lennart Daléus, *vice ordf.* Karin Jeppsson har under året deltagit i utskottets möten i sin egenskap av ordförande för utskottets arbetsgrupp om livsmedelsfrågor.

Europautskottet har under året hållit fem möten. I samband med mötet i Köpenhamn den 6 februari anordnade utskottet en utfrågning om livsmedels-säkerhet. I samband med mötet i Oslo den 3 april informerade sig utskottet om försiktighetsprincipen och riskvärderingar i livsmedelsproduktionen, vid utskottets möte i Kungälv den 26 juni informerade sig utskottet om folkomröstningen i Irland och vid mötet i Köpenhamn den 29 oktober debatterade utskottet EU-politik efter den 11 september.

Den 14–15 maj besökte utskottet Strasbourg där man förutom möten med Europaparlamentarikerna även mötte Elisabeth Palm, ordförande för Europadomstolen för mänskliga rättigheter, och ombudsmannen Jacob Söderman.

Den 27–28 juni besökte utskottet Dublin där man förutom diskussioner med parlamentets "Joint Committee of European Affairs" om följderna av Irlands nej i folkomröstningen om Nicefördraget även besökte Enterprise Ireland, European Foundation for Living and Working Conditions och Institute of European Affairs.

12.2 Arbetsgrupper

Utskottet har under året haft fyra arbetsgrupper som lämnat slutrapport till utskottet: arbetsgruppen om tematiserad arbetsmarknadsrapport med Reynoldh Furustrand som ordförande, arbetsgruppen om en nordisk stadga för små och mellanstora företag med Kent Olsson som svensk medlem, arbetsgruppen om EU:s regionalpolitik med Lennart Daléus som ordförande samt arbetsgruppen om livsmedelssäkerhet med Karin Jeppsson som ordförande och Jonas Ringqvist som medlem.

Arbetsgruppen om näringslivsbeskattning har ett tvåårigt uppdrag och kommer att avrapportera under hösten år 2002. Arbetsgruppens mandat är att kartlägga problem som rör skadlig skattekonkurrens och nationella ordningar som syftar till att tilldra sig utländska företag och investeringar samt identifiera områden där nordiska initiativ kan tas för att begränsa eller förhindra framtida missbruk av nationella skattesystem. Svensk medlem, och sedan december år 2001 ordförande för gruppen, är Per Erik Granström.

12.3 Ärenden före och under 53:e sessionen

Medborgarskydd

Mot bakgrund av den utfrågning om livsmedelssäkerhet som utskottet anordnade i Köpenhamn den 6 februari tillsatte utskottet en arbetsgrupp med upp-

gift att arbeta vidare med frågan. Som ett resultat av arbetsgruppens arbete framlades fyra utskottsförslag: A 1260 om grundläggande regler för livsmedelsmärkning och varuinformation för varor som marknadsförs i Norden, A 1261 om riskhantering på livsmedelsområdet, A 1262 om nordisk konsumentundervisning ”Det handlar om att leva” och undervisning i livsmedels-säkerhet samt A 1263 om livsmedelsimport till Norden från den europeiska inre marknaden och från länder utanför EU. Utskottsförslagen behandlades vid sessionen och utmynnade i rekommendationer om säker livsmedelsmärkning och varuinformation i Norden (nr 24), hantering av livsmedelskriser (nr 25), internationell riskhantering på livsmedelsområdet (nr 26), obligatorisk konsumentundervisning i grundskolan (nr 27), undervisningsmaterial och nordisk hemsida om konsumentundervisning (nr 28) och internationella avtal om handel och transport av levande djur (nr 29).

12.4 Nordisk arbetsmarknad i förändring

Som riktpunkter vid Nordiska ministerrådets utarbetande av den årliga sysselsättningsrapporten hade Europautskottet som huvudtema för rapporten angett ”Arbetsmiljöns roll med hänsyn till ett begränsat arbetskraftsutbud” och härunder tre huvudfrågor som man önskade särskilt belysta: Preventiva insatser i syfte att minska sjukfrånvaron på lokal nivå, arbetsavtal i relation till arbetstagarens sociala behov samt insats mot utbrändhet inom vissa branscher.

Sysselsättningsrapporten debatterades vid sessionen och Europautskottets talesman Reynoldh Furustrand poängterade att den demografiska utvecklingen kommer att skärpa problemen med arbetsmarknadens funktion. Han underströk betydelsen av kontinuerlig kompetensutveckling och flexibilitet och att anställbarheten förbättras. Förutom färdigheter och utbildning handlar anställbarheten om hälsa och arbetsförmåga samt även om attityder, vilja och motivation. Han avslutade sitt inlägg med att föreslå att ett symposium anordnas med deltagande av Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet och representanter för arbetsmarknadens parter. Målsättningen med symposiet skulle vara att framlägga initiativ till en minskad sjukfrånvaro, preventiva insatser mot utbrändhet och initiativ till arbetstagarnas sociala behov beaktas i avtal på arbetsmarknaden.

12.5 Näringspolitik

Nordiska ministerrådet överlämnade ett ministerrådsförslag om nordiskt näringspolitiskt samarbetsprogram åren 2002–2005 (B 205). I programmet poängteras att det nordiska näringslivet åter har riktat intresset mot Norden som hemmamarknad som följd av arbetskraftens kompetens, innovationer, strategiska nätverk. Resultatet har blivit att det nordiska näringslivet genomfört ett antal företagssammanslagningar av större omfattning och med betydligt mera djupgående integrationseffekt än vad som någonsin tidigare varit fallet. I enlighet med utskottets betänkande över förslaget antog rådet samarbetsprogrammet (nr 37).

På initiativ av en dansk socialdemokrat tillsatte Europautskottet i november år 2000 en arbetsgrupp för att utarbeta ett utskottsförslag om en stadga (charter) för små innovativa företag, entreprenörer och självständiga uppfinnare (A 1259). Utgångspunkten för arbetsgruppen var den europeiska stadga för små företag som antagits vid EU:s toppmöte i Feira i juni år 2000, men där arbetsgruppen saknade entreprenörer och självständiga uppfinnare som målgrupper för stadgan. Gruppens arbete resulterade i ett förslag till nordisk stadga, och på grundval av utskottsförslaget antog rådet två rekommendationer, en riktad till de nordiska ländernas regeringar om antagande av en Nordisk stadga för små och innovativa företag, entreprenörer och självständiga uppfinnare (nr 38) och en riktad till Nordiska ministerrådet om igångsättande av en sådan nordisk stadga (nr 39).

Den socialdemokratiska gruppen hade väckt ett medlemsförslag om åtgärder för att få företag och kreditinrättningar i Norden att följa OECD:s riktlinjer för multinationella företag (A 1247). Förslagsställarna anförde att OECD:s riktlinjer i praktiken är obekanta för de flesta multinationella företag och att det är viktigt att de nordiska institutionerna som t.ex. Nordiska Investeringsbanken m.fl. följer riktlinjerna. Medlemsförslaget behandlades på sessionen och utmynnade i två rekommendationer i enlighet med förslaget, en till de nordiska ländernas regeringar som avser egna företag och kreditinrättningar (nr 40) och en till Nordiska ministerrådet som avser de nordiska institutionerna (nr 41).

Texten till rekommendationerna återfinns i bilaga 1.

12.6 Regionalpolitik

Europautskottets arbetsgrupp om EU:s regionalpolitik framlade sin rapport vid utskottets möte den 29 oktober. Arbetsgruppens mandat har varit att undersöka grunderna och principerna för EU:s strukturfonder i syfte att skapa underlag för en bedömning om fonderna i tillfredsställande grad kan tillmötesgå de nya behov som utvidgningen av EU föranleder. Arbetsgruppens rapport utmynnade i sju förslag på detta område. Rapporten kommer att slutbehandlas under år 2002.

12.7 Fortsatt arbete under år 2002

I den nya organisationen som trätt i kraft den 1 januari 2002 kommer Europautskottets frågor att föras till Näringsutskottet (näring, inre marknad, handel, regioner och strukturstöd, sysselsättning och arbetsmarknad, arbetsmiljö, IT) och Medborgar- och konsumentutskottet (livsmedels- och konsumentfrågor).

13.1 Medlemmar och möten

Svensk medlem och tillika ordförande för Nordiska rådets kontrollkommitté har varit Eva Johansson. Kontrollkommittén har under året haft sex möten.

13.2 Verksamheten under år 2001

Kontrollkommittén har funnit det lämpligt att komplettera granskningen av inkomna revisionsberättelser med särskilda granskningsprojekt, s.k. kontrolluppgifter. Som en av kontrolluppgifterna år 2001 valde kommittén att undersöka om det finns delar av Nordiska rådets/Nordiska ministerrådets verksamhet som inte är öppen för nordbor med utomnordiskt medborgarskap. Som den andra kontrolluppgiften valde kommittén att undersöka det nordiska forskningsstödet. På grund av omfattningen av forskningsstödet kommer denna kontrolluppgift av sträcka sig över två år och slutbehandlas år 2002. Kontrollkommittén har även väckt ett kommittéförslag om dialog med Nordiska ministerrådet om handlingsplaner och handlingsprogram som utmynnade i en rekommendation till Nordiska ministerrådet (nr 15) att i samband med nya ordförandeskapsprogram till rådet översända en översikt över planerade handlingsplaner, strategier m.m. och att involvera Nordiska rådet i behandlingen av dessa samt att årligen rapportera om framskridandet av handlingsplanerna, strategierna m.m.

13.3 Revisionsberättelser

Kommittén har granskat revisionsrapporterna rörande Nordiska rådets, Nordiska ministerrådets och Nordiska Kulturfondens verksamheter och räkenskaper och konstaterar med tillfredsställelse att det arbete som igångsatts till stora delar genomförts i syfte att stärka de ekonomiska och administrativa rutinerna på olika nivåer och förbättra styrning och uppföljning.

Såvitt gäller Nordiska ministerrådets verksamhet konstaterar kommittén att ett betydande arbete har genomförts för att genomföra förbättringar och att Nordiska ministerrådets institutioner under år 2000 har fått en institutionshandbok med instruktioner för ekonomistyrning. Kommittén konstaterar även med tillfredsställelse att ett nytt ekonomireglemente för Nordiska ministerrådet trätt i kraft den 1 januari 2001.

Även när det gäller Nordiska rådets verksamhet och räkenskaper är det kommitténs uppfattning att flertalet brister som tidigare påtalats har åtgärdats och att räkenskaperna och den ekonomiska förvaltningen nu genomförs på ett tillfredsställande sätt. De tidigare påpekade bristerna har rättats till genom ändringar av ekonomireglementet och upprättandet av en administrativ handbok samt en reviderad räkenskapsinstruktion.

Avseende Nordiska kulturfondens verksamhet konstaterar kommittén att det är positivt att fonden har förbättrat sitt arbete med uppföljningen av äldre oavslutade projekt men att det fortfarande är problem med handläggningen

som kan innebära att det blir en ny anhopning av oavslutade ärenden där uppföljningen brister. Kommittén ansluter sig därför till revisorernas påpekande att det bör utarbetas riktlinjer för uppföljningsarbetet. Kommittén understryker vidare att de ändringar som vidtagits i överenskommelsen om Nordiska kulturfonden bör följas upp av de nordiska ländernas regeringar och att såväl kontrollkommittén som revisorerna inväntar en precisering av ansvars- och kompetensförhållandet mellan fondsekretariatet och Nordiska ministerrådets sekretariat.

Med anledning av kommitténs betänkanden över revisionsberättelserna antog rådet ett yttrande till ministerrådet över berättelsen från Nordiska kulturfonden inkl. revisionsberättelse för 2000 (nr 1) samt en rekommendation om att Nordiska rådet skall motta revisionsberättelse över Nordiska kulturfonden senast den 1 september (nr 13).

Texten till rekommendationen och yttrandet återfinns i bilaga 1.

13.4 Kontrolluppgift år 2001

Kontrollkommittén valde att som en av kontrolluppgifterna undersöka om det finns delar av Nordiska rådets/Nordiska ministerrådets verksamhet som inte är öppen för nordbor med utomnordiskt medborgarskap. Nordiska ministerrådet anförde i sitt svar att en stor del av de stödordningar och aktiviteter som äger rum i Nordiska ministerrådets regi riktar sig mot institutioner, organisationer, företag osv., och om det ges personliga stipendier är ansökarens medborgarskap inte av intresse, utan snarare dennes anknytning till en verksamhet av nordiskt intresse.

Nordjobbprogrammet representerar ett undantag eftersom en förutsättning för att få delta i programmet är att man är nordisk medborgare. Det är tänkbart att utvidga deltagarkretsen till hela EU/EES-området men att utvidga deltagarkretsen utanför EU/EES-området är svårt då de inte automatiskt får uppehålls- och arbetstillstånd i Norden. På grund av att EU-regelverket bara ger tillåtelse att utfärda arbetstillstånd till medborgare utanför EU/EES-området om jobbet inte kan besättas med intern arbetskraft eller att arbetskraften inte kan utbildas inom tre månader skulle det innebära svårigheter att utverka speciella arbetstillstånd för de relativt okvalificerade arbeten som Nordjobb erbjuder.

Den andra kontrolluppgiften som kommittén valde var att undersöka det nordiska forskningsstödet. På grund av omfattningen av forskningsstödet kommer denna kontrolluppgift av sträcka sig över två år och slutbehandlas år 2002. Mandatet för kontrolluppgiften tar sin utgångspunkt i ”Nordisk Nyttä”.

**Rekommendationer,
yttranden och interna beslut
antagna vid
Nordiska rådets 6:e extrasession och
53:e sessionen
samt
framställningar antagna av presidiet
under år 2001**

Fremstillinger vedtatt av Presidiet jan–april 2001

Fremst. 1/2001¹ Rasisme og nynazisme i Norden

(A 1245/p)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at komme med en årlig redegørelse for tiltag, der er gjort i de nordiske lande mod racisme, fremmedfjendtlighed og diskriminering i hverdagen.

Fremst. 2/2001² Samarbejdsprogram for nordisk ligestillingsamarbejde 2001–2005 (B 195/nord)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at vedtage Nordisk Ministerråds Samarbejdsprogram for Nordisk Ligestillingssamarbejde 2001–2005 og inddrage Nordenudvalgets kommentarer som de fremgår af Nordenudvalgets betænkning.

Fremst. 3/2001³ Tverrsektoriell handlingsplan for barne- og ungdomspolitisk samarbeid 2001–2005 (B 200/nord)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at vedtage Nordisk Ministerråds Tverrsektoriell handlingsplan for barne- og ungdomspolitisk samarbeid 2001–2005 og inddrage Nordenudvalgets kommentarer som de fremgår af Nordenudvalgets betænkning.

Fremst. 4/2001⁴ Narkotikahandeln (A 1223/nord)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udforme en fælles nordisk strategi og samordne nordiske indsatser mod hvidvasking af penge;

at samle kundskab om narkotikabranschen som et hot mod demokratiet i Norden og des nærområder og udforme en fælles strategi for indsatser på området.

¹ Vedtatt av Presidiet per capsulam mars 2001

² Vedtatt av Presidiet 3. april 2001 i Oslo

³ Vedtatt av Presidiet 3. april 2001 i Oslo

⁴ Vedtatt av Presidiet 3. april 2001 i Oslo

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å arbeide for at kunst og kultur, både i teori og praksis, integreres som en viktig ressurs og vesentlig faktor i det helsefremmende, forebyggende og rehabiliterende arbeidet i de nordiske samfunn;

at kultur- og helseperspektivene bliver en integrert del på alle nivåer i de helse- og sosialfaglige, medisinske og kulturfaglige utdanningene i Norden.

**Fremst. 6/2001⁶ Grundandet av en demokratifond för samarbete
med Ryssland
(A 1220/när)**

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att förbättra möjligheterna till breda folkliga kontakter mellan nordiska och ryska organisationer, partier, folk-rörelser, nätverk och institutioner genom att etablera en samverkan mellan nationella projekt som de nordiska länderna genomför för utveckling av demokrati i Ryssland och Nordiska ministerrådets insatser inom bland annat närområdesprogrammet för stöd till demokratiutveckling.

**Fremst. 7/2001⁷ Endringer i overenskomsten om Nordisk
Kulturfond (A 1251/nord)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

å endre artiklene 1, 2, 7, 9, 10, 11, 12 og 13 i overenskomsten om Nordisk Kulturfond i overensstemmelse med det vedlagte forslaget som følger:⁸

Artikel 1

Nordisk Kulturfond har til formål at fremme det kulturelle samarbejde mellem de nordiske lande **og selvstyrende områder.**

Artikel 2

Der kan også ydes støtte til **virksomhed** inden for eller uden for Norden vedrørende nordisk kulturelt samarbejde og de nordiske landes kulturliv.

⁵ Vedtatt av Presidiet 3. april 2001 i Oslo

⁶ Vedtatt av Presidiet 3. april 2001 i Oslo

⁷ Vedtatt av Presidiet 3. april 2001 i Oslo

⁸ Fet skrift anger tillegg eller ny tekst i artiklarna 1, 2, 7, 9, 10, 11, 12 och 13 i överenskomsten.

Artikel 7

Fonden er et selvstændigt rettssubjekt. Den forvaltes, dens midler fordeles og dens virksomhed i øvrigt ledes af en styrelse.

Fondens firma tegnes av styrelsen eller af den som styrelsen bemyndiger.

Styrelsen har hjemmel til at fastsætte honorar til sine medlemmer.

Artikel 9

Styrelsen kan indhente udtalelser fra Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd eller fra andre sagkyndige.

Artikel 10

Fondens sekretariatsarbejde og økonomiforvaltning varetages på en måde styrelsen beslutter. Sekretariatets beliggenhed skal oplyses i styrelsens arbejdsorden.

Artikel 11

Af fondens midler afholdes rejsegodtgørelse, dagpenge, honorar, sekretariats- og forvaltningsomkostninger og øvrige omkostninger i forbindelse med fondens virksomhed. Der kan endvidere afholdes udgifter til særlig sagkyndig bistand.

Artikel 12

Fonden har sit sæde hvor fondens sekretariat er beliggende.

Artikel 13

Styrelsen vedtager en forretningsorden med nærmere foreskrifter om fondens sekretariatsarbejde, økonomiforvaltning og virksomhed.

**Rek. 8/2001 Nordisk Miljøhandlingsprogram 2001–2004 (B
199/när)**

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att føra in resurseffektivisering og kærnsakerhet som insatsområden i det nordiska miljøhandlingsprogrammet 2001–2004

att vad gäller den nordiska budgeten samt arbetet under 2002 prioritera följande:

- a) Uppföljning av befintlig rekommendation om miljöräkenskaper för energi, samt etablering av ett system för prissättning av miljökostnaderna vid produktion av elektricitet samt projekt för att pröva Kyotomekanismerna i Östersjöområdet.
- b) Arbeta för miljösäkerhet i hav och kustområden, bl.a. vad gäller att motverka oljeförorening.
- c) Åtgärder för att stoppa utsläpp av radioaktiva ämnen till hav och luft från Sellafield m.fl. anläggningar samt att stoppa läckage av radioaktiva ämnen till hav och vattendrag från använt kärnbränsle, mot bakgrund av att den ryska duman beslutat om att importera använt kärnbränsle.
- d) Rapportera årligen om utvecklingen i Ryssland vad gäller import av använt kärnbränsle samt vad gäller utvecklingen i Sellafieldanläggningen.
- e) Vad gäller matvarusäkerhet och förbättrat djurskydd styrka det nordiska inflytandet i internationella förhandlingar och processer, särskilt i FAO, WHO och WTO samt i utvecklingen av ett nytt regelverk inom livsmedelsområdet i EU/EES.

att fastställa ministerrådsförslag B 199/när om det nordiska miljøhandlingsprogrammet 2001–2004 med betänkande av de synpunkter som framförts av Nordiska rådet i dess betänkande över förslaget samt att årligen rapportera om genomförandet av handlingsprogrammets olika projekt och eventuella förslag till justeringar av Nordiska rådets prioriteringar.

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar och Nordiska ministerrådet

att verka för att en ratificering av Kyotoprotokollet åstadkoms under år 2001 och att protokollet träder i kraft innan 10-årsuppföljningen av FN-mötet i Rio äger rum år 2002

att genomföra projekt för att prova Kyotomekanismerna i Östersjöområdet, bl.a. genom att en gemensam nordisk marknad för kvothandel upprättas senast 2005

att ta initiativ till åtgärder på ett internationellt plan för att bemöta och mildra konsekvenserna av de förväntade klimatförändringarna och att därvid ta stor hänsyn till utvecklingsländernas behov och möjligheter att anpassa sig till den nya situationen

att verka för att de indikatorer som utvecklas på ett internationellt plan för att mäta bärkraftig utveckling tar hänsyn till såväl sociala som ekonomiska och miljömässiga faktorer

att som ett led i utvecklandet av en väsentligt ökad resurseffektivitet vidareföra de insatser som hittills gjorts på nationell och nordisk nivå angående reduktions- och effektiviseringsmålen faktor 4 och faktor 10, bärkraftiga produktions- och konsumtionsmönster och materialflödesanalyser m.m.

att initiera forskning och utveckling angående teknologi för vätgas (hydrogen) som framtida energibärare

att fastställa ministerrådsförslag B 201/när om Bæredygtig udvikling – En ny kurs for Norden med beaktande av de synpunkter som framförts av Nordiska rådet i dess betänkande över förslaget.

Fremst. 10/2001 Samarbetsprogram for nordiskt jämställdhetsarbete 2001–2005 – kvinnornas ställning i Nordens närområden (A 1256/när)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet *att* inom ramen for samarbetsprogrammet for nordiskt jämställdhetsarbete 2001–2005

- stödja projekt, som ger kvinnor i Nordens närområden kunskap om demokrati och beslutsfattande på alla nivåer i samhället
- verka for initierande av informationskampanjer i Nordens närområden angående reproduktion, sexualitet och kvinnohandel.

Rek. 11/2001 Budgeten för det nordiska samarbetet 2002 (C 2; B 203/p)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att dialogen mellan Nordiska rådet och ministerrådet gällande budgetdirektiven inför 2003 års budgetarbete inleds så snart som möjligt efter sessionen, i syfte att öka de politiska prioriteringarnas tydlighet inför kommande budgetarbete. Budgetgruppen vill här hänvisa till presidiets betänkande över ministerrådsförslaget 204/p beträffande budgetproceduren

att beslut över disponering av medel såväl inom ramen för budgetposterna 1-2203-2 Strategiska och kulturpolitiska insatser som 4-0445-2 Ministerrådets strategiska initiativ sker i enlighet med Nordiska rådets rekommendationer och rådets politiska prioriteringar samt att bevilningarna sker efter närmare samråd med Nordiska rådet

att ministerrådet i sitt kommande budgetarbete konkretiserar innehållet i de enskilda budgetposterna i syfte att ytterligare reducera andelen odisponerade medel för projekt och stödordningar

att ministerrådet i sitt budgetarbete inför 2003 uppmärksammar budgetkonsekvenser av rådets rekommendationer

att ministerrådet i sitt budgetarbete inför 2003 prioriterar områden som ligger i linje med strategidokumentet Ny nordisk dagsorden, uppföljning av vismansrapporten kap. 2 samt Nordiska rådets riktlinjer för 2002 som behandlas av Nordiska rådets 53:e session. Budgetgruppen vill inom ramen för detta särskilt peka på följande verksamhetsområden:

- den nordiska språkförståelsen och kultursamhörigheten
- åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism i Norden
- nordisk samverkan om konfliktförebyggande åtgärder och civil krishantering i Europa
- konsumentområdet och livsmedelssäkerheten
- ökade insatser inom samarbetet med Nordens närområden även gällande miljö, den nordiska modellen för arbetsmarknad och arbetsmiljö samt jämställdhet

- ökade satsningar på miljöområdet, i synnerhet gällande Kyotomekanismerna i Östersjöområdet och resurseffektivisering inom transportsektorn
- uppföljning av aktuella strategier och handlingsplaner enligt C 2.

Presidiet föreslår plenarförsamlingen att besluta om följande ändringar i budgeten för år 2002, jämfört med ministerrådets förslag av den 14 juni 2000.

Ökning av anslagen till

1-3110-2	
Støtteordning for nordisk folkeopplysning og Voksenopplæring FOVU, varav 500.000 DKK avses for andra sökande än de fem inom det s.k. blocktillskottet	800.000 DKK
1-2510-1	
Nordiskt skolsamarbete, NSS	
Nordiska forskningspolitiska rådet, FPR för igångsättning av det epidemiologiska forskningsprogrammet (se kommentarer s. 6 och 9)	1.200.000 DKK
1-3140-2	
Nordisk kommitté för bioetik	300.000 DKK
2-0830-2	
Demokrati och medborgarpolitik	1.000.000 DKK
	Summa 3.300.000 DKK

Minskning av anslagen till

1-2520-2	
Styrgruppen for FOVU	-800.000 DKK
3-4380-3	
Nordiska Läkemedelsnämnden (NLN)	-1.000.000 DKK
3-4620-2	
Välfärdsforskning	-1.000.000 DKK
4-0445-2	
Ministerrådets strategiska initiativ	-500.000 DKK
	Summa 3.300.000 DKK

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utveckla budgetens roll som ett politiskt styrningsverktyg och redskap till att främja det nordiska samarbetet

att med beaktande av de synpunkter som framförts i presidietts betänkande, ändra budgetprocessen så, att möjligheterna till politisk diskussion mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet om innehållet i och riktlinjerna för det nordiska samarbetet reellt förbättras.

Det innebär att:

- dialogen såväl inom Nordiska rådet som mellan rådet och Nordiska ministerrådet om budgetdirektiven inleds direkt efter sessionen, i syfte att öka de politiska prioriteringarnas tydlighet. Rådet förväntar sig att budgetdirektiven föreligger den 1 januari
- Nordiska rådet får tillgång till generalsekretärens budgetförslag senast den 1 maj och ministerrådets ändringar av denna senast den 15 juni.

Rek. 13/2001

Ny dato for modtagelse af revisionsberetning for Nordisk Kulturfond (C 5/kk)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at ændre det angivne tidspunkt for styrelsens og revisorernes beretninger i overenskomsten om Nordisk Kulturfond, art. 16, således at Nordisk Råd skal modtage revisionsberetning senest 1. september.

Rek. 14/2001

Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslåneordning (A 1257/när)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna

att öka ramen för Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslåneordning (MIL) till 300 miljoner euro.

Rek. 15/2001

Dialog med Nordisk Ministerråd om planer og programmer (A 1270/kk)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at i forbindelse med det nye formandskabsprogram at oversende Nordisk Råd en oversigt over planlagte for-

slag til planer, strategier m.m. og i den forbindelse overveje enslydende navngivning af planer og programmer;

at de relevante ministerråd inddrager Nordisk Råd i behandlingen af diverse planer før disse godkendes endeligt i det relevante ministerråd, således at Nordisk Råds bemærkninger reelt kan inddrages;

at oversende årlige rapporter om fremdriften i forskellige planer til Nordisk Råd med sigte på en dialog med Nordisk Råds organer.

Rek. 16/2001 **Nye strategiske satsninger for det nordiske samarbejde (B 208/p)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at fortsætte arbejdet med realisering af de strategiske satsninger og så hurtigt som muligt forelægge Nordisk Råd forslag til, hvordan de enkelte foranstaltninger skal tilrettelægges ved at fremlægge konkrete ministerrådsforslag til behandling og vedtagelse i Nordisk Råd;

at årligt rapportere til Præsidiets om fremdriften og resultater af de strategiske satsninger.

Rek. 17/2001 **Asylansøgnernes livskvalitet i Norden (A 1267/nord)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at gøre det til en målsætning, at sagsbehandlingstiden af asylansøgninger ikke overskrider et år uden, at kvaliteten af sagsbehandlingen hermed forringes. Under sagsbehandlingstiden skal den ansvarlige sagsbehandler kontinuerligt holde den asylansøgende underrettet om sagens gang. Den asylansøgende skal informeres om sin ret til individuel sagsbehandling;

at sørge for, at asylansøgere straks ved ankomsten modtager relevant skriftlig information på et sprog forståeligt for den pågældende. Informationen skal omfatte rettigheder, pligter, asylproceduren, retten til juridisk rådgivning og tolk samt information om UNHCR og andre relevante frivillige organisationer. Asylansøgerne skal have fri tilgang til organisationerne straks efter ankomsten;

at sørge for at asylansøgerens behov, hvad angår opholdssted, tilgodeses. Valg af opholdssted må ikke påvirke asylansøgerens økonomiske bevilling;

at tage hensyn til asylansøgende kvinder og mænd som ønsker særbehandling af køns- og seksuelt relaterede grunde og sørge for, at personalet i hele asylprocessen er trænet i at være sensitive overfor disse spørgsmål;

at give asylansøgere ret til at søge arbejde og ret til uddannelse så snart pågældenes identitet er verificeret, samt at oprette et fælles nordisk system for kvalifikationsvurdering;

at sørge for, at der udarbejdes individuelle aktivitetsplaner for asylansøgere i samarbejde med den asylansøgende;

at sørge for, at alle asylcentre opretter et rådgivende organ, som består af centrene beboere. Sammensætningen skal tage hensyn til etnicitet, alder og køn;

at tilbyde psykologisk og psykiatrisk hjælp til asylansøgere som har behov for at bearbejde oplevelser, som de har haft før eller under asylopholdet, samt at oprette specielle rehabiliteringsprogrammer for både den enkelte asylansøger og for familier der som helhed lider af post-traumatisk stress;

at sørge for, at den asylansøgende har den samme ret til den almindelige sundhedstjeneste som landets medborgere;

at sikre, at asylansøgernes børns rettigheder opfyldes i overensstemmelse med FN's børnekonvention;

at udarbejde en individuel plan for uledsagede børn, som søger asyl. Planen skal bl.a. omfatte værgeordning, juridisk rådgivning, opholdssted, undervisning, fritidsaktiviteter og andet som er relevant for det enkelte barn. De uledsagede børns sagsbehandling skal altid prioriteres og barnets tarv altid stå i centrum. Et forsøg på sporing af og kontakt med familien af uledsagede børn skal ske så tidligt i forløbet som muligt. Ved afslag på asylansøgning må uledsagede børn aldrig udvises, medmindre de kan modtages af familiemedlemmer eller af andet netværk;

at sørge for, at asylansøgere får klar information om de konsekvenser alvorlig kriminalitet kan have på deres situation, samt sørge for, at sagsbehandlingen for kriminelle asylansøgere fremskyndes, dog uden at retssikkerheden forringes.

Rek. 18/2001

Fællesnordisk seminar om asylansøgernes livskvalitet (A 1267/nord)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at arrangere et fælles nordisk seminar, hvor ansatte på modtage- og opholdscentre for asylansøgere, relevante eksperter på området og repræsentanter fra relevante frivillige organisationer udveksle erfaringer i arbejdet for herved at fremme asylansøgernes livskvalitet.

Rek. 19/2001

Bekæmpelse af racisme og fremmedfjendtlighed, og fremme af integration (A 1268/nord)

2001/02:NR1
Bilaga 1

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at sikre, at indsatsen for bekæmpelse af racisme og fremmedfjendtlighed samt arbejde som fremmer integration af etniske minoriteter i de nordiske samfund, bliver en integreret og målrettet del af virksomheden i alle sektorer i Nordisk Ministerråd;

at Nordisk Ministerråd i sektorenes samarbejdsprogrammer og handlingsplaner identificerer initiativer vedrørende arbejdet for bekæmpelse af racisme og for at fremme integration samt fremlægger en årlig skriftlig redegørelse for Nordisk Råd om udført arbejde på området;

at sikre at der i Nordisk Ministerråds budget for hvert år afsættes de nødvendige ressourcer, som arbejdet for bekæmpelse af racisme og for at fremme integration kan indebære for de respektive sektorer. Dette skal ske med start i budgettet 2003 og så vidt muligt indenfor rammen for budgettet for år 2002.

Rek. 20/2001

Beskyttelse af vidner og involverede i straffesager mod vold, trusler og repressalier (A 1232/nord og A 1246/nord)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at snarest muligt udarbejde et ministerrådsforslag om nordiske indsatser for beskyttelse af vidner og andre involverede i straffesager som står overfor trusler, vold og repressalier.

Rek. 21/2001

Kvinno- och barnhandel (A 1258/nord)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna

att gemensamt följa upp nuvarande lagstiftning mot kvinno- och barnhandel och att i det sammanhanget värdera behovet av eventuella lagändringar eller åtgärder

att i europeiskt och internationellt samarbete intensifiera arbetet mot kvinno- och barnhandel

att utveckla, bl.a. med hjälp av modern informationsteknik, snabbt och effektivt informationsutbyte mellan berörda myndigheter.

Rek. 22/2001 Informationsinsatser mot kvinno- och barnhandel (A 1258/nord)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att inom ramen för det nordiska närområdesprogrammet ge stöd till bl.a. medborgarorganisationernas insatser mot kvinno- och barnhandel

att medverka till information och kunskapsspridning rörande kvinno- och barnhandel.

Rek. 23/2001 Tiltag mod tvangsægteskab (A 1221/nord)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at snarest muligt, på baggrund af erfarings- og informationsudbytte, udarbejde forslag om samordning af tiltag mod tvangsægteskab i de nordiske lande.

Rek. 24/2001 Sikker fødevaremærkning og vareinformation i Norden (A 1260/euro)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde forslag til hvordan forbrugerne kan sikres tilstrækkelig fødevaremærkning og vareinformation for fødevarer markedsført i Norden. Nordisk Ministerråd bør tage udgangspunkt i konklusionerne i rapporten "Forbrugernes krav til fødevaremærkning og vareinformation" fra det tværsektorielle projekt om fødevaremærkning, Tvermerk og i overvejelserne og ideerne i dette forslag.

Rek. 25/2001 Håndtering af fødevarekriser (A 1261/euro)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at oprette en embedsmandsgruppe som indenfor en kort tidsfrist skal underrette hinanden om nationale tiltag i forbindelse med fødevarekriser og som skal forhandle og foreslå løsninger, samt udveksle informationer om risikoanalyser. Det kunne ske i forlængelse af det arbejde som allerede udføres med at udarbejde analyser af farlige stoffer;

at udarbejde en strategi for oplysning til befolkningen i fødevarekrise-situationer.

**International risikohåndtering på fødevarerområdet
(A 1261/euro)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at lægge samme kriterier til grund for risikovurderinger i internationale fora og virke for en stram risikohåndtering;

at arbejde for at alle lande som eksporterer til Norden bliver i stand til at overholde Nordens grænseværdier, f.eks. ved at sikre at de har analysemetoder og instrumenter;

at arbejde for at forsigtighedsprincippet fortolkes stramt i internationale fora.

**Obligatorisk forbrugerundervisning i grundskolen
(A 1262/euro)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at indføre obligatorisk forbrugerundervisning, f.eks. under overskriften "Det handler om at leve" i undervisningsplanerne i grundskolen, således at de inddrager forhold som vil forbedre elevernes evne til at agere og træffe valg som forbrugere af såvel forbrugsvarer som fødevarer.

Undervisningsmateriale og nordisk hjemmeside om forbrugerundervisning (A 1262/euro)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at skabe undervisningsmateriale til brug i forbrugerundervisning i grundskolen og komplettere dette med at oprette en hjemmeside, hvor Nordisk Ministerråds eget materiale og relevant materiale fra de nordiske lande fremgår. Nordisk Ministerråd bør afsætte tilstrækkelige midler til at udvikle undervisningsmateriale og internet-side i Nordisk Ministerråds budget 2003.

**Internationale aftaler om handel og transport af levende dyr
(A 1263/euro)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at skabe fælles nordisk samforståelse af i hvilke tilfælde SPS/TBT-aftalen kan anvendes;

at arbejde for at tillempe et særligt regelsæt i EU for handel med og transport af levende dyr, som sikrer etik og dyrebeskyttelse og som forebygger smittespredning.

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att samverka kring inriktning, uppgifter, resursinventering och resursuppbyggnad för konfliktförebyggande och civil krishantering

att gemensamt verka för att stärka och utveckla FN:s överordnade roll och uppgifter i konfliktförebyggande och civil krishantering

att samverka för att stödja uppbyggnad av förmåga till civil krishantering inom OSCE (REACT)

att samverka för att upprätthålla initiativ, tempo och riktning vad gäller utvecklingen av konfliktförebyggande och civil krishantering i EU. De möjligheter som öppnats av EU för samverkan mellan EU- och icke EU-länder vad avser konfliktförebyggande och civil krishantering skall tas till vara

att samverka för att stödja utvecklingen av civil beredskap i Nato/PFF i riktning mot ett bredare säkerhetsbegrepp och civil krishantering

att i olika forum verka för att roll- och ansvarsfördelning mellan organisationer vad gäller konfliktförebyggande och civil krishantering blir tydlig och präglas av samsyn

att vara beredd att ekonomiskt och på andra sätt stödja frivilligorganisationernas möjligheter att bygga upp resurser för att medverka i konfliktförebyggande och civil krishantering

att samverka för att ekonomiskt och på andra sätt stödja forskning, utveckling, kompetensuppbyggnad och utbildning kring konfliktförebyggande och civil krishantering

att de nordiska regeringarna verkar för att etablera en regelbundet återkommande gemensam nordisk funktion där berörda ministrar och högre tjänstemän kan överväga, diskutera och bereda nordiska samarbetsinitiativ för konfliktförebyggande och civil krishantering

att de nordiska regeringarna tar initiativ till att bilda en samnordisk arbetsgrupp för konfliktförebyggande med uppgift att undersöka möjligheterna att närmare samordna ländernas insatser för konfliktförebyggande

att de nordiska regeringarna tillsätter en samnordisk arbetsgrupp för civil krishantering med uppgift att utreda möjligheterna och förutsättningarna för att etablera en samnordisk civil snabbinsatsförmåga. Gruppen

- Rek. 31/2001** **Samverkan mellan de nordiska ländernas utrikes-
tjänster (A 1253/p)**
- Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar
- att* uppmärksamma de erfarenheter som gjorts och de möjligheter som erbjuds vad gäller samverkan mellan de nordiska ländernas utrikestjänster
- att* verka för att främja en ytterligare samverkan mellan de nordiska ländernas utrikestjänster inom de områden där sådan befanns möjlig och lämplig
- att* tillse att frågan om samverkan mellan de nordiska ländernas utrikestjänster tas upp i utrikesministrarnas redogörelser vid Nordiska rådets 54:e session i Helsingfors.
- Rek. 32/2001** **Reviderad nordisk närområdesstrategi (B 202/när)**
- Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
- att* med beaktande av de synpunkter som framförts i Närområdesutskottets betänkande över ministerrådsförslag B 202/när fastställa den reviderade nordiska närområdesstrategin.
- Rek. 33/2001** **Arktiskt samarbetsprogram (B 209/när)**
- Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
- att* initiera ett inledande arbete gemensamt med relevanta internationella organ om en miljöbeskrivning av Arktis som tar utgångspunkt i hur olika former av miljöfarlig aktivitet i europeiska länder utanför Arktis drabbar Arktis som miljöförening, samt
- att* med beaktande av de synpunkter som framförts i Närområdesutskottets betänkande över ministerrådsförslag B 209/när fastställa det arktiska samarbetsprogrammet.
- Rek. 34/2001** **Udbygning af et nordisk forskningsrum (A
1269/nord)**
- Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer
- at* udarbejde en redegørelse om og strategi for det nordiske forskningsrum i overensstemmelse med teksten i forslaget med henblik på politisk drøftelse med Nordisk Råd;

at afsætte tilstrækkelige nationale midler til at matche Nordisk Ministerråds pilotprojekt om nordiske spidsforskningsenheder;

at forbedre samarbejdet mellem de nationale forskningsråd med henblik på at samfinansiere programmer, f.eks. ved at de nordiske forskningsråd opretter en fond for nordisk forskning.

Rek. 35/2001 **Ökad rörlighet över gränserna i Norden
(A 1236/nord)**

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar

att etablera ett system för koordinerade eller gemensamma godkännanden och kontroller för företag och deras anställda när de agerar på nordiskt plan;

att skapa en instans som kan ge tillförlitliga och så långt möjligt bindande besked om vilka rättigheter och skyldigheter man har vid flyttning eller arbetspendling mellan de nordiska länderna.

Rek. 36/2001 **Deltagelse i Nordjobb (A 1243/nord)**

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd

at tage initiativ til tiltag der gør det muligt for unge mennesker, som bor i de nordiske lande men som ikke er statsborgere, at deltage i udvekslingsprogrammet Nordjobb.

Rek. 37/2001 **Nordiskt näringspolitiskt samarbetsprogram 2002–
2005 (B 205/euro)**

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd

at vedtage nordiskt näringspolitiskt samarbetsprogram 2002–2005;

at Nordisk Ministerråd ved implementering af programmet inddrager Europaudvalgets kommentarer som de fremgår af nærværende betænkning, herunder lægger særlig vægt på nordiske virksomheders internationale interaktion og IT-anvendelse, samt på anvendelse af eksterne vidensressourcer ved formulering af den fremtidige strategiformulering.

Rek. 38/2001	Vedtagelse af ”Nordisk Charter for små innovative virksomheder, iværksættere og selvstændige opfindere” (A 1259/euro)	2001/02:NR1 Bilaga 1
	<p>Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer</p> <p><i>at</i> vedtage ”Nordisk Charter for små innovative virksomheder, iværksættere og selvstændige opfindere”.</p>	
Rek. 39/2001	Iværksættelse af ”Nordisk charter for små innovative virksomheder, iværksættere og selvstændige opfindere” (A 1259/euro)	
	<p>Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd</p> <p><i>at</i> målsætningerne for ”Nordisk Charter for små innovative virksomheder, iværksættere og selvstændige opfindere” integreres i fremtidige erhvervspolitiske initiativer fra Nordisk Ministerråds side;</p> <p><i>at</i> Nordisk Ministerråd snarest afholder en høring/konference med det formål at tilvejebringe viden om hvordan man bedst muligt skaber gunstige udviklingsbetingelser for målgruppen for ”Nordisk Charter for små innovative virksomheder, iværksættere og selvstændige opfindere”.</p>	
Rek. 40/2001	Tillämpning av OECD:s riktlinjer för multinationella företag i kreditinrättningar och företag i Norden (A 1247/euro)	
	<p>Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar</p> <p><i>att</i> vidta åtgärder som innebär att företag och kreditinrättningar som helt eller delvis kontrolleras av myndigheterna i all sin verksamhet beaktar OECD:s riktlinjer och förutsätter detsamma av låntagare och samarbetspartner</p> <p><i>att</i> tillämpa riktlinjerna vid offentlig upphandling och utvecklingssamarbete</p> <p><i>att</i> verka för att motsvarande åtgärder genomförs i övriga EU- och EES-länder samt i EU.</p>	
Rek. 41/2001	Tillämpning av OECD:s riktlinjer för multinationella företag i nordiska institutioners verksamhet (A 1247/euro)	
	<p>Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet</p> <p><i>att</i> säkerställa att nordiska institutioner i all sin verksamhet beaktar OECD:s riktlinjer och förutsätter detsamma av låntagare och samarbetspartner.</p>	

- Rek. 42/2001** **Opfølgning af budgetanalysen (A 1231/p)** 2001/02:NR1
Bilaga 1
- Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
- att* Nordisk Ministerråd, som en opfølgning på tiltagene i Budgetanalysen, tager initiativ til specifikt at klarlægge de administrative, økonomiske og faglige gevinster ved fusion/samdrift/samløkalisering af enkelte institutioner.
- Rek. 43/2001** **Nordiskt energipolitiskt samarbete (B 207/när)**
- Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
- att* i sitt arbete med genomförandet av ministerrådsförslaget beakta dels Nordiska rådets rekommendation 8/2001/när angående det nordiska miljöhandlingsprogrammet 2001–2004 och därvid särskilt uppmärksamma andra att-satsens punkt a) samt vad i tredje att-satsen framförs om rapportering, dels Nordiska rådets rekommendation 9/2001/när angående strategi för bärkraftig utveckling;
- att* återkomma till Nordiska rådet med en argumentation om på vilket sätt en ökad gasanvändning ligger i linje med Nordiska rådets rekommendationer om en strategi för bärkraftig utveckling och det nordiska miljöhandlingsprogrammet;
- att* anta ministerrådsförslag B 207/när angående det framtida nordiska energipolitiska samarbetet med beaktande av de synpunkter som framförts av Nordiska rådet i dess betänkande över förslaget.
- Rek. 44/2001** **Samarbetsprogram för bygg- och bostadssektorn 2002–2005 (B 206/nord)**
- Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
- att* anta ministerrådsförslag B 206/nord angående samarbetsprogram för bygg- och bostadssektorn 2002–2005 med beaktande av de synpunkter som framförts av Nordiska rådet i dess betänkande över förslaget.
- Rek. 45/2001** **Nordisk förvaltningsstrategi om rovdjur (A 1250/när)**
- Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
- att* återkomma med förslag till en gemensam förvaltningsstrategi för att bidra till långsiktigt livskraftiga rovdjursstammar och att därvid uppmärksamma behovet av att anpassa systemet för kompensation för förlust av tamdjur till den nya förvaltningsstrategin.

Fremst. 46/2001 Reumatikere og langvarige syge (A 1254/nord og A 1255/nord)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at indhente information fra de nordiske lande om reumatikere og andre langvarige syges livssituation og behandlingsmuligheder samt de totale økonomiske konsekvenser kroniske sygdomme foranleder for patienten og samfundet;

at på baggrund af information om reumatikere og andre langvarige syges livssituation, behandlingsmuligheder og de økonomiske konsekvenser sygdommen foranleder udarbejde forslag om hvordan disse gruppers situation kan forbedres igennem samarbejde mellem de nordiske lande.

Fremst. 47/2001 Ändringar av Överenskommelse om Nordiska kulturfonden (B 210/nord)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att besluta om ändringar i "Overenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om Nordisk Kulturfond" i enlighet med Bilaga till ministerrådsforslag om ændring i overenskomsten for Nordisk Kulturfond (B 210/nord) med följande ändringar:

- Artikel 9 utgår i sin helhet ur överenskommelsen.
- Ministerrådets tilläggsmening i artikel 10 stryks. Om Ministerrådet vidhåller sin tilläggsmening bör den justeras enligt följande: *Der kan indgås en forvaltningsaftale mellem fonden og Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd eller en anden juridisk person om sekretariatsarbejdet og økonomiforvaltningen.*
- Första meningen i artikel 16 ändras i enlighet med rekommendation 13/2001 till följande: *Styrelsens og revisorernes beretninger skal senest den 1. september året efter virksomhedsåret/budget- og regnskabsåret afgives til Ministerrådet og til Nordisk Råd.*

att ministerrådet utreder skyndsamt i början av år 2002 huruvida Nordiska kulturfonden kan omfattas av det rättsställningsavtal som omfattar Nordiska ministerrådets sekretariat respektive Nordiska rådets sekretariat. Utredningen bör, med hänvisning till artikel 6 i Överenskommelse om Nordiska kulturfonden, ske i samråd med Nordisk Råd.

Ytringer

Ytring 1/2001 Tiltag i anledning af revisionsberetning om Nordisk Kulturfond for år 2000 (C 5/kk)

Nordisk Råd ytrer til Nordisk Ministerråd

at Nordisk Ministerråd og fondssekretariatet gennemfører de af revisorerne foreslåede ændringer.

Interne vedtak

Internt vedtak 1/2001 Nordisk Råds arbejde med Ministerrådets meddelelser om rekommandationer/fremstillinger, og formelle kontakter mellem Nordisk Råds organer og modsvarende ministerråd (A 1270/kk)

Nordisk Råd beslutter

at Nordisk Råd så vidt muligt afskriver rekommandationer om Nordisk Ministerråds planer/programmer, når disse er iværksat. Dette set i lyset af ønsket om årlige rapporter om fremdriften i vedtagne planer;

at Nordisk Råd tilrettelægger sit arbejde således, at Nordisk Råds organer kan indgå i dialog med de modsvarende ministerråd om planer/ programmer og årlige rapporter om disse.

Internt vedtak 2/2001 Godkendelse af ændringer i forretningsordenen for Nordisk Råd (A 1266/p)

Nordisk Råd beslutter

at godkende Præsidiets forslag til ændringer i forretningsordenen for Nordisk Råd.

Internt vedtak 3/2001 Samernes stilling som urfolk og minoritet (A 1181/p)

Præsidiet foreslår Nordisk Råd

at henstille til Medborger- og forbrugerudvalget at tage initiativ til diskussion om samernes stilling som urfolk og minoritet i det nordlige Norden. Dette skal ske i dialog med repræsentanter fra den samiske befolkning.

- 1 **Medlemsforslag om den samiska befolkningens ställning i Nordiska rådet (A 1181/p)**
- 2 **Medlemsforslag angående upprättande av en Nordisk Alzheimer-takorganisation (A 1264/nord)**
- 3 **Medlemsforslag om samnordisk utbildning om civil krishantering (A 1272/p)**
- 4 **Medlemsforslag om evaluering og videreutvikling av det grenseregionale samarbeidet (A 1249/nord)**

RESOLUTION

PART I

adopted by

**the 10th Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC),
assembled in Greifswald, Germany, September 3rd–4th, 2001¹,**

The participants of the Conference

concentrating on

POLITICAL AND LEGAL FOUNDATIONS OF A CIVIL SOCIETY

as backbone of a stable democracy including the inter-active civic participation in political decision-making on all levels in the Baltic Sea area

taking into account

- the proclamation of the Charter of Fundamental Rights of the European Union on December 7th, 2000 in Nice
- the NGO Conference in Copenhagen organised by the Copenhagen NGO-initiative on March 24–25th, 2001 and the 1st Baltic Sea NGO Forum under the auspices of the CBSS held in Lübeck, May 28th–29th, 2001
- that the region building process in the Baltic Sea Area should be based on a regional civil society and its active participation in public life

call on the CBSS and their own parliaments

- to support the development of a stable civil society and to strengthen the sense of citizenship and democracy in the Baltic Sea Region

especially by

- granting fundamental rights, comprising civil and social rights as well as new rights such as technology change, the growing awareness of environment and demographic developments

¹ Members of the Parliaments of Åland, Bremen, Denmark, Estonia, the Federal Republic of Germany, Finland, Hamburg, Iceland, Latvia, Lithuania, Mecklenburg-Vorpommern, Norway, Poland, the Russian Federation, Schleswig-Holstein, St. Petersburg, Sweden, as well as of the Baltic Assembly, the Nordic Council and the Parliamentary Assembly of the Council of Europe

- good administration and governance, demanding to provide legal assistance, promoting public trust in democratic institutions and guaranteeing the rights of citizens
- promoting human rights at the legislative level and the implementation thereof, to consolidate democratic development, including the division of power and the rule of law, and the protection of political freedoms in the CBSS Member states. In this regard the institution of the CBSS Commissioner remains an essential instrument. Thus the CBSS and the parliaments in the Baltic Sea Area are called on to establish close working contacts between national and regional parliaments and the CBSS Commissioner on Democratic Development
- underlining that the Region building process has to be based on a bottom-up approach, avoiding at the same time power structures misusing civil society engagement by means of a top-down approach
- strengthening the co-operation with Non Governmental Organisations in order to support the ongoing socio-political transformation process of a civil society, making use of their engagement and know-how concerning the control of state power, political education, the promotion of values and standards and input for reforms
- promoting youth policy, calling on the governments of all Baltic Sea countries to support the Baltic Sea Secretariat for Youth Affairs
- establishing the Baltic Sea Youth Assembly as an initial multinational project for youth exchange, paving the way for a Baltic Sea Youth Fund as well as participation of Baltic Youth Assembly delegates in the BSPC annual conferences
- developing procedures for a dialogue with existing and emerging regional civil society structures
- fostering measures of mutual understanding by means of research, teaching and documentation of the common features and differences in political culture and communication in the Baltic Sea Region
- initiating and supporting an observatory for the development of civil society structures in the Baltic Sea Region
- supporting the idea of a "Baltic Sea Youth Ferry Ticket" (price reduction for youth groups) to set a sign for more mobility in the Baltic Sea Region and to promote youth exchange
- stressing the need for a simplification of the administration of international youth programs like "YOUTH"
- creating favourable conditions for interregional youth co-operation, meaning that especially on the local level multilateral meetings between youth NGO's should be supported and encouraged

- establishing the practice of consulting all Baltic Sea States on important issues
- close co-operation with relevant institutions, such as the UN, the OSCE and the Council of Europe, applying their standards and expertise

agree to

- charge the Standing Committee with identifying in close co-operation with the CBSS Commissioner on Democratic Development and with the CBSS Working Group on Democratic Institutions a selected number of key issues in order to follow up the various aspects of the discussion how to develop a civil society
- further charge the Standing Committee with discussing the future composition of the Standing Committee
- charge the Standing Committee in close co-operation with the secretariat of the CBSS Task Force on Communicable Disease Control to identify development in public health and control of infectious diseases to be discussed as one of the key issues for future Baltic Sea Parliamentary Conferences

celebrate

the 10th anniversary of the BSPP by presenting the booklet "BSPP – 10 years of work" and by opening officially the BSPP homepage (www.eyeky.de/bspp)

accept

with pleasure the offer of the Adriatic Ionian Initiative (AII), expressed in the conclusions drawn at the 1st meeting of the Presidents/Speakers of Parliaments in Zadar, 27th April 2001, to co-operate with other parliamentary dimensions of European regional initiatives such as the Baltic Sea Parliamentary Conference and ensure the interest of the BSPP to establish an exchange of information especially with regard to the development of civil society

with gratitude the invitation of the Russian Federal Parliament to hold the 11th Baltic Sea Parliamentary Conference in 2002 in St. Petersburg.

RESOLUTION
PART II
adopted by
the 10 th Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC),
assembled in Greifswald, Germany, September 3rd-4th, 2001²,

The participants of the Conference

concentrating on

SAFETY OF SHIPS AND SEA LANES

concerning the resolution, approved by the 9th BSPC in Malmö, calling on their parliaments and their governments to encourage multilateral co-operation in order to prevent and combat catastrophes and to organise international disaster control

taking note of

the efforts made by the Council of Baltic Sea States (CBSS) at its conference on 7th June 2001 to grant high priority to maritime safety in the Baltic Sea and to support a number of measures to be implemented at international level

- the decision by the IMO NAV-Subcommittee at the beginning of July 2001 to approve the extension of the deepwater route North East of Gedser (DW 17m) 5 nautical miles inside the Traffic Separation south of Gedser (the Kadet fairway) and the endorsement of the Subcommittee that Denmark and Germany initiate an early implementation of the amendment in January 2002
- the regional work of the Helsinki Commission's expert group preparing for the extraordinary ministerial meeting in Copenhagen on 10th September 2001
- the appended report on current problems with regard to maritime safety on the Baltic Sea, presented by the Parliament of Mecklenburg-Vorpommern at the request of the Standing Committee of the Baltic Sea Parliamentary Conference

² Members of the Parliaments of Åland, Bremen, Denmark, Estonia, the Federal Republic of Germany, Finland, Hamburg, Iceland, Latvia, Lithuania, Mecklenburg-Vorpommern, Norway, Poland, the Russian Federation, Schleswig-Holstein, St. Petersburg, Sweden, as well as of the Baltic Assembly, the Nordic Council and the Parliamentary Assembly of the Council of Europe

to continue to fundamentally improve the prevention and control of shipping accidents, as well as the safety of ships and navigation, and international co-operation in this field – especially in the Baltic Sea – and to grant high priority to maritime safety, by establishing solidarity and a common culture of maritime safety in view of the potentially catastrophic effects of accidents

especially by

- initiating a review at international level with the aim of designating the Kadet fairway as a Particularly Sensitive Sea Area (PSSA) and investigating the benefits of designating further parts of the Baltic Sea Area as a Particularly Sensitive Sea Area
- jointly trying to convince the IMO of the need for an international agreement on the establishment of mandatory pilotage and of a Vessel Traffic Management and Information System (VTMIS) in the Route T, the Sund and the Kadet fairway
- adopting suitable measures to ensure that, when ships arrive at Baltic Sea ports, their captains will be given a leaflet informing them about the navigational peculiarities of particularly dangerous traffic areas (the Kadet fairway, the Gulf of Finland and the Gulf of Bothnia) and, where necessary, updating nautical charts, which may also be done in the framework of the port state control
- jointly making efforts at international level to codify a port-of-distress law so that a procedure for directing distressed ships to a port of distress can be laid down in law
- adopting similar initiatives with the aim of transforming EU standards – in particular those envisaged with the "ERIKa I and II packages" – into legally binding rules in the framework of international agreements at the level of the IMO
- improving safety and pollution prevention measures in the Gulf of Finland
- protecting the environment by more effectively enforcing the prohibition of all discharges from ships, especially oil and sewage, in all traffic in the Baltic Sea
- additional measures to ensure improved hydrographic services and to promote the use of Electronic Navigational Charts (ENC)
- the enhanced use of Automatic Identification Systems (AIS)
- promoting an obligatory reporting system for navigation in the Gulf of Finland, the Kadet fairway and other main parts of the Baltic Sea
- phasing out the use of single hull oil tankers in the Baltic Sea Area up to 2015

- carrying out port state control on the basis of either the 1982 Paris Memorandum of Understanding on Port State Control or Council Directive 95/21/EC, as amended
- promoting a safety and environmental culture through the establishment of a common procedure for the investigation into marine casualties
- promoting the implementation of economic incentives as a means to encourage environmental protection in maritime transport by, for example, granting lower port dues for ships complying with certain environmental standards
- ensuring adequate emergency capacity (fire-fighting, emergency lightering and emergency towing capacities)
- basing the development of the Baltic Sea Region on co-operation of the Baltic Sea States in order to prevent the catastrophic effects of accidents and technogenic catastrophes
- urging the governments of the Baltic Sea Region to co-operate and assist each other during shoreline clean-up operations
- realising an observer status for both the Conference of the Peripheral Maritime Regions of Europe (CPMR) and the Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC) at the International Maritime Organisation (IMO)

call on the participants of the extraordinary ministerial meeting on 10th September 2001 (Helcom Extra 2001)

- to reach a mutual agreement on the above measures

agree to

- establish a working group on the topic of "Maritime Safety on the Baltic Sea" for which each parliament that participates in the Baltic Sea Parliamentary Conference can send a representative and which will prepare additional resolutions for adoption during the next Baltic Sea Parliamentary Conference.

Appendix: Report on current problems with regard to maritime safety on the Baltic Sea, presented by the Parliament of Mecklenburg-Vorpommern at the request of the Standing Committee of the Baltic Sea Parliamentary Conference

**Gemensamt uttalande från
Baltiska församlingen och Nordiska rådets
tredje gemensamma möte
den 31 maj–1 juni 2001 i Riga**

2001/02:NR1
Bilaga 3

Parlamentariskt samarbete

- Samarbetet mellan de åtta baltiska och nordiska länderna har successivt antagit fortlöpande, produktiva och ömsesidigt fördelaktiga former och kommer att fortsätta utveckla nya infallsvinklar och integrerade sätt att närma sig samarbetet;
- Baltiska församlingen och Nordiska rådet skall fortsätta att underlätta gräsrotskontakter samt främja ett brett spektrum av politiska kontakter mellan partier, politiker och parlamentariker.

EU-utvidgningen

- De nordiska länderna verkar för en snabb, genomgripande och kvalificerad antagningsprocess för de baltiska länderna, för att dessa skall få fullvärdigt EU-medlemskap. Det nuvarande svenska EU-ordförandeskapet och det kommande danska ordförandeskapet under andra hälften av 2002 kommer att vara särskilt betydelsefulla för de baltiska länderna;
- Miljöfrågor, justitie- och inrikesfrågor liksom utvecklingen av administrativ kompetens är bara några områden där samarbete mellan de baltiska och de nordiska länderna inom EU-utvidgningen har visat sig vara fruktbart och effektivt;
- Det nuvarande samarbetet mellan de baltiska och de nordiska länderna inom EU-utvidgningen skall fortsätta efter det att utvidgningen har genomförts.

Regionalt samarbete och gränssamarbete

- Medlemmarna i Baltiska församlingen och Nordiska rådet har betonat betydelsen av att skapa en stabil gemensam energimarknad och att harmonisera e-marknadsmiljön i regionen;
- Parlamentarikerna har uttalat sitt stöd till att skapa ett gemensamt baltisk-nordiskt område för högre utbildning;
- Kulturellt utbyte och samarbete är av grundläggande betydelse. De baltiska länderna har bjudit in de nordiska länderna att delta i den kommande baltiska kulturfestivalen som skall gå av stapeln senare i år i alla nordiska länder;
- De gemensamma ansträngningarna för att bekämpa organiserad brottslig verksamhet över gränserna i den baltisk-nordiska regionen måste intensifieras;

- Ett främjande av ungdomsutbyte skall stå högt på dagordningen för de baltiska och de nordiska länderna.

2001/02:NR1
Bilaga 3

Parlamentariskt engagemang i EU:s nordliga dimension

- Medlemmarna i Baltiska församlingen och Nordiska rådet har överenskommit att göra gemensamma ansträngningar för att säkerställa genomförandet av Aktionsplanen för EU:s nordliga dimension;
- Parlamentarikerna skall fortlöpande verka för att säkerställa en fortsatt öppen dialog och ett konsekvent genomfört samarbete mellan de baltiska och de nordiska länderna med utgångspunkt från de olika ländernas varierande villkor, kapacitet och möjligheter.

Säkerhetspolitik

- Parlamentarikerna välkomnar intensifieringen av den dialog som fortgår bland de baltiska och de nordiska länderna inom säkerhets- och försvarspolitik;
- EU:s och Natos utvidgning är viktiga för upprätthållandet av stabilitet, fred och välbefinnande i Europa. Parlamentarikerna erkänner varje lands rättighet att anta eller ingå i avtal, organisationer eller allianser som bäst anses kunna tjäna deras säkerhetsintressen;
- Mötesdeltagarna skall uppmuntra samarbete som har som mål att stärka säkerheten i Östersjöregionen och som därmed även bidrar till att förbättra den europeiska säkerheten.